

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	29-05-2013	Registratienr.	BD 13.3668472
Raadscommissie	F&V	Datum B&W besluit	23 april 2013
Datum raadscommissie	15-05-2013	Portefeuillehouder	Burg. Rehwinkel
Bijlagen	1	Steller	Van Kleef/Kleuver
		Telefoon	7636
		E-mail	jan.kees.kleuver@g roningen.nl

Onderwerp

Kadernota Internationalisering

Concept raadsbesluit

De raad besluit de Kadernota Internationalisering 2013- 2016 vast te stellen.

(Publieks-)samenvatting

Groningen maakt deel uit van een internationale kenniseconomie. De gemeente onderhoudt daarom veel internationale contacten, neemt deel aan internationale projecten, en probeert subsidies uit de Europese fondsen te verwerven. De gemeente is ook gastheer van de vele internationale kenniswerkers en studenten die in de stad en de regio een plek vinden.

Om aan deze internationale activiteiten focus te geven, heeft het college op verzoek van de raad een kadernota Internationalisering op laten stellen. In deze nota wordt beschreven welke activiteiten we ontplooiën in internationale handel, onze relatie met Europa, onze relaties met partnersteden en onze activiteiten om nieuwe Groningers welkom te heten.

Inleiding

Het huidige Internationaliseringsbeleid is geldig tot 2012. Op verzoek van de raad wordt nu een herijkt beleid voorgesteld. Hierbij is, naar aanleiding van brede input van het werkveld en naar aanleiding van een externe evaluatie van het huidige beleid gekozen voor een stevige inbedding in ons economische beleid G-kracht en in ons strategische akkoord met de kennispartners (Akkoord van Groningen 2.0). Internationalisering bij de gemeente Groningen dient ten doel de positie als City of Talent in een internationaal speelveld te versterken.

De noodzaak van focus wordt benadrukt door de college-coalitie afgesproken structurele bezuiniging van € 50.000,-- per jaar.

De kadernota is 6 februari 2013 in de raadscommissie F&V besproken. De commissie was van mening dat er een duidelijkere onderbouwing van de gevolgen van de bezuinigingen moest komen, waarop het college het raadsvoorstel heeft ingetrokken.

In het nu voorliggende voorstel is, op basis van gesprekken met alle betrokken organisaties, aangegeven wat mogelijk de gevolgen van de bezuinigingen zullen zijn.

Beleidsinhoudelijk is het voorstel niet veranderd, ook de voorgestelde bezuiniging is niet veranderd, maar het college geeft in dit voorstel de raad een verbeterd inzicht in de gevolgen.

Beoogd resultaat

Het voorgestelde nieuwe beleid brengt focus aan in de activiteiten die we in en met het buitenland ontplooiën:

- stimulatie van internationale handel (binnen de speerpunten van G-kracht);
- inzet op het verwerven van Europees geld;
- partnerstadrelaties bezien binnen het kader van onze doelstellingen rond kenniseconomie;
- buitenlandse kenniswerkers en studenten een warm welkom geven.

Kader

De kadernota Internationalisering is geplaatst in het kader van het economisch beleid G-kracht en het Akkoord van Groningen 2.0.

De contouren van het beleid zijn d.d. 4 juli 2012 door de raadscommissie F&V besproken.

De financiële paragraaf is opgesteld met inachtnaam van de bezuiniging van € 50.000,-- per jaar, zoals afgesproken in het "Prinsenhofakkoord".

De nota is in concept besproken met de raadscommissie F&V d.d. 6 februari 2013, door het college teruggetrokken, en wordt nu met aanpassingen weer aan de raad voorgesteld.

Argumenten/afwegingen

Uit evaluatie van het oude beleid, maar ook uit wens van de raad en het college en vanuit de structurele bezuiniging van ruim 20%, spreekt een noodzaak om stevig focus aan te brengen en te kiezen. Het college kiest voor inkadering van de internationale activiteiten als ondersteuning van Groningen als kenniseconomie.

Dit betekent dat we vrijwel geen activiteiten in het kader van partnersteden zullen doen, tenzij het binnen het gekozen kader past. Met oog op de wens van de raad houden we de stedenbanden met San Carlos en Moermansk wel overeind, maar met een beperkte bezuiniging op het budget. Tevens dringen we bij de besturen van de stedenbanden er op aan om ook hun activiteiten zo veel mogelijk in te passen in het kader van kenniseconomie.

De bezuinigingsdoelstelling van € 50.000,-- wordt 50/50 verdeeld over de kern van het beleid, de internationale kenniseconomie, en over subsidies voor stedenbanden en mondiale bewustwording. Bij deze bezuiniging heeft het college rekening gehouden met de wensen van de raad om stedenbanden in stand te laten. De gevolgen van de bezuinigingen voor andere organisaties zijn in het voorstel weergegeven, op basis van de gesprekken die met deze organisaties gevoerd zijn.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De nieuwe kadernota is opgesteld met input van verscheidene maatschappelijke (kennis)instellingen, koepelorganisaties en bedrijven uit de stad en regio.

Het nieuwe beleid heeft in beperkte mate financiële gevolgen voor de stedenbanden San Carlos en Moermansk. De financiële gevolgen voor het Noordbaak, Stichting Gered Gereedschap en het Vredes Informatie Centrum zullen groter zijn; deze zullen fors gekort worden op subsidie. Ook de stichting Groningen - Jabalya en activiteiten zoals ondersteuning van de uitwisseling van het Willem Lodewijk Gymnasium met het Gymnasium in Severomorsk zullen geconfronteerd worden met bezuinigingen. Alle partijen zijn hierover geïnformeerd, en er hebben gesprekken met alle partijen plaatsgevonden. Het raadsvoorstel zal naar de betrokken partijen gestuurd worden, opdat ze hun zienswijze aan de raad en het college bekend kunnen maken.

Financiële consequenties

In hoofdstuk 5 van de kadernota staan de financiële gevolgen weergegeven. Tot 2013 zijn er budgetten in het kader van Internationalisering bij zowel de BSD (BSD Externe Betrekkingen en BSD Stedenbanden) en bij OCSW (budgetten stedenbanden, OCSW Internationalisering). Het college stelt voor om de verschillende budgetten opnieuw te labelen: Budgetten in het kader van kenniseconomie en subsidiebudgetten voor solidariteit en mondiale bewustwording.

In het voorstel van het college zal voor de periode 2014-2016 het jaarlijkse budget voor kenniseconomie € 45.000,-- bedragen, het subsidiebudget voor solidariteit en mondiale bewustwording bedraagt € 129.000,--. Hiermee wordt op beide budgetten € 25.000,-- (totaal € 50.000,--) bespaard t.o.v. de budgetten van 2012.

In 2013 is niet de gehele bezuiniging realiseerbaar, vanwege reeds toegezegde subsidies. In 2013 bedraagt het budget kenniseconomie € 45.000,-- (een bezuiniging van € 25.000,--) en het subsidiebudget € 154.000,-- (geen bezuiniging).

Naast de genoemde budgetten wordt vanuit het economische programma G-Kracht meebetaald aan het Internationaliseringsbeleid, met € 70.000,-- per jaar. G-Kracht is echter niet structureel

gefinancierd (het programma loopt t/m 2014), dus kan er geen structurele bezuiniging op dit budget geboekt worden.

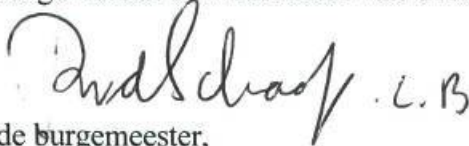
Realisering en evaluatie

Voor 2013 kan € 25.000,-- bezuiniging gerealiseerd worden. De overige bezuinigingen (€ 50.000,-- structureel in totaal) kunnen vanwege lopende subsidieverwachtingen en -verplichtingen pas vanaf 2014 gerealiseerd worden.

De raad zal jaarlijks een rapportage ontvangen over de resultaten en activiteiten in het kader van het Internationaliseringsbeleid.

Aan het eind van de beleidsperiode zal een evaluatie van het beleid worden gemaakt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Kadernota Internationalisering 2013 – 2016

Kadernota Internationalisering ' Groningen op de kaart 2013 – 2016'

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	4
2. Missie en visie nieuw beleid.....	4
3. Focuspunten nieuw beleid	5
A. Internationale handel.....	5
B. Groningen in Europa.....	6
C. Partnersteden.....	8
D. Gastvrije stad.....	9
<i>Communicatie</i>	10
4. Samenvatting acties	10
5. Financiële gevolgen.....	11
BIJLAGE 1. Samenvatting Werkconferentie Internationalisering 14 maart 2012	14
BIJLAGE 2: Activiteitenoverzicht Internationalisering en Externe Betrekkingen 2012-2013	17
BIJLAGE 3: Positionpaper Groningen in Europa	30
BIJLAGE 4: Subsidieoverzicht 2012	35
BIJLAGE 5: Ingezonden zienswijzes.....	35
BIJLAGE 6: Evaluatie Groningen Wereldstad.....	35

3. Focuspunten nieuw beleid

Op basis van de missie en visie, de evaluatie van het vorige beleid en de uitkomsten van de werkconferentie internationalisering van 14 maart (zie bijlage 1), hebben we vier focuspunten onderscheiden:

A. Internationale handel

Handelsbevordering en investeringsbevordering is onderdeel van het economisch beleid 'G- kracht'. In internationale context kiezen we voor een duidelijke en natuurlijke rol voor de gemeente: de gemeente opent deuren voor bedrijven en belangenorganisaties. Dit doen we door inzet van cultuur, een van de sterke punten van onze City of Talent. De gemeente faciliteert in beginsel zelf niet in het leggen van contacten tussen bedrijven, maar helpt bedrijven aan de juiste ingang. Investeringsbevordering gebeurt reactief: op vraag van een klant of via de lijn NOM/NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency, onderdeel van ministerie EL&I) komen we in beweging.

Onze geografische inzet op handelsbevordering wordt gedaan langs de denkbeeldige lijn Groningen-Moermansk. Deze lijn loopt via de metropoolregio Oldenburg / Bremen / Hamburg langs Baltische partnersteden als Tallinn en eindigt bij onze Russische partnerstad Moermansk. Daarnaast concentreren we ons op onze bestaande relaties in China. Tot slot biedt in 2013 zich een grote kans aan met het bilaterale Nederland - Ruslandjaar. In gezamenlijke Noord-Nederlandse inspanning zullen verscheidene economische activiteiten in het kader van dit Ruslandjaar georganiseerd worden. Hoewel Rusland niet het speerpunt is van onze economische inspanningen, zullen we in 2013 gebruik maken van de kans om de handel met Russische bedrijven te bevorderen.

In het kader van deze nota wordt nadrukkelijk toerisme niet gezien als onderdeel van Internationalisering. Hoewel toeristen natuurlijk deels uit het buitenland komen, zal in het kader van deze nota er geen inspanningen om toerisme te promoten gedaan worden. Die inspanningen worden natuurlijk wel gedaan in het kader van City-marketing en binnenstadsbeleid. En natuurlijk is de toeristische branche welkom bij uitgaande handelsmissies.

Congrestoerisme, of eigenlijk congresmarketing, is wel onderdeel van ons handelsbeleid. Bij onze contacten in het buitenland zullen we actief proberen congressen naar Groningen te halen. Dit gebeurt in samenhang met het economisch programma G-Kracht, het Groninger congresbureau en de partners van Het Akkoord van Groningen.

In het activiteitenoverzicht Internationalisering 2012-2013 (bijlage 2) staan de handelsinspanningen van afgelopen en aankomend jaar.

Acties internationale handel:

- Handelsbevordering via G-kracht met hulp van cultuur;
- Focus op Noordoost Duitsland, China en in 2013 ook Rusland;
- Congrestourisme stimuleren;
- Handelsactiviteiten opnemen in activiteitenoverzicht internationalisering.

B. Groningen in Europa

Als stad hebben we in toenemende mate te maken met de Europese Unie. Onze projecten worden vaker meegefinancierd vanuit Brussel. De regelgeving die we moeten uitvoeren wordt meer en meer van EU-regels afgeleid. Onze partners, zowel in het sociaal-maatschappelijke domein, als bij de kennisinstellingen, zijn ook in toenemende mate mede afhankelijk van Brussels brood en Brussels woord.

De gemeente Groningen vindt het daarom belangrijk om:

- kennis te nemen van de ontwikkelingen bij de Europese Unie;
- invloed uit te oefenen op de ontwikkelingen in Brussel;
- actief het gebruik van EU-fondsen te stimuleren, zowel intern als extern, als multiplier voor eigen middelen;
- fondsenwerving zoveel als mogelijk met maatschappelijke partners en kennisinstellingen te doen;
- energie en healthy ageing tot speerpunten van de Europese lobby te benoemen.

Om kennis te nemen van de ontwikkelingen en om invloed uit te oefenen, heeft het college het Position Paper Groningen in Europa vastgesteld (zie bijlage 3). We zullen minimaal jaarlijks het position paper een update geven en aan de Raad ter kennisgeving sturen. In het paper staat wat de huidige ontwikkelingen zijn en via welke gremia we invloed kunnen uitoefenen. De belangrijkste gremia zijn het SNN, de G32 en het VNG.

We stellen ons ten doel om meer gebruik te maken van Europese fondsen en subsidies. Voor ons belangrijke fondsen zijn het Europees Sociaal Fonds (o.a. te gebruiken voor toeleiding naar de arbeidsmarkt) en het Europese Fonds voor Ruimtelijke ontwikkeling (o.a. gebruikt voor revitalisering). Voor beide fondsen zal volgend jaar een nieuw operationeel programma worden opgesteld; Groningen speelt een actieve rol in het tot stand komen van dat programma.

Hoewel ook in de maatschappelijke sector al regelmatig gebruik wordt gemaakt van Europese subsidieprogramma's, vinden we dat hier meer nadruk op moet komen te liggen. We stellen ons ten doel om de kennis bij het gemeentelijke apparaat te vergroten, de *awareness* over het gebruik bij zowel de eigen organisatie als bij partners te vergroten, en het gebruik

van subsidieregelingen beter te meten en te volgen. Ook willen we de gezamenlijke fondsenwerving hoger op de agenda's zetten van Het Akkoord van Groningen en andere maatschappelijke partners.

Voor het gebruik van Nationale en Europese subsidies is meestal een vorm van gemeentelijke cofinanciering nodig. Het College stelt zich ten doel om dit zoveel mogelijk te doen binnen bestaande projectbudgetten en met inbreng in natura (mankracht).

Veel Europese trajecten vereisen grensoverschrijdende samenwerking. Hiermee heeft de gemeente ruime ervaring, o.a. in het Interreg-programma. Daar waar we internationaal moeten samenwerken, geven we de voorkeur aan 'warme' relaties en partnersteden, en bij voorkeur onze partners in Noord Duitsland.

Met de onder andere de Energy Academy Europe, de Healthy Ageing Campus en verscheidene internationaal onderscheidende onderzoeksprojecten als LifeLines heeft Groningen Europees goud in handen. Met de Europese lobby positioneren we Groningen daarom als hoogwaardige kennisstad op het gebied Energie en Healthy Ageing.

Een overzicht van het gebruik van Europese subsidies zal aan de jaarrapportage Internationalisering worden toegevoegd (zie bijlage 4).

Acties Groningen in Europa:

- Raad en college op de hoogte houden van invloedsmogelijkheden Brussels beleid;
- Toename gebruikmaking Europese fondsen en subsidies, met de nadruk op de maatschappelijke sector;
- Vergroten kennis en awareness over Europese programma's;
- Toevoegen subsidieoverzicht aan jaaroverzicht Internationalisering.

Subsidievoorbeeld

Smart Cities is een voorbeeld van de gewenste manier van werken: reeds gebudgetteerde werkzaamheden werden ingezet als cofinanciering voor een Europees project, met als doel verbetering van onze dienstverlening als overheid. Het leverde Groningen een EU-bijdrage van € 450.000 op.

Ook hebben we onze eigen werkzaamheden kunnen verrijken met kennis van partners uit Noorwegen, Zweden, België, Duitsland en de UK. Tot slot werk je hierdoor binnen Europa aan een uitstekende reputatie.

We doen meer projecten zoals Smart Cities: Build with Care, Creative City Challenge, Smart Cities en Opening Up zijn voorbeelden waarin Groningen slim, voordelig en goed zichtbaar werkt aan eigen beleidsdoelen.

C. Partnersteden

Het huidige beleid is gericht op het onderhouden van 2 stedenbanden en 12 geformaliseerde partnerstadrelaties (zie kader). Deze manier van werken willen we moderniseren door het beleid projectmatiger en pragmatischer in te steken. Dat doen we op twee manieren.

1. De stedenbanden

We hebben onze band met de steden San Carlos en

Murmansk ondergebracht in twee stichtingen, met wie we een subsidieverhouding onderhouden. Er is een raadsmeerderheid om deze stedenbanden op het huidige niveau te handhaven. De subsidie aan de stedenbandorganisaties, zo'n € 60.000 per jaar, wordt vrijwel geheel gebruikt om een bureau met een coördinator in stand te houden. Deze coördinatiefunctie is noodzakelijk om projecten te verwerven en coördineren.

De aard van de stedenbanden is in de loop der tijd veranderd, van ontwikkelingssteun naar samenwerking. Ook is er vanuit de partnersteden steeds meer vraag naar economische samenwerking.

Dit vergt van de beide stedenbanden een visie op eigen rol en toekomst. Het college zal de stedenbandorganisatie verzoeken een visiedocument op te stellen.

- ### 2. Onze activiteiten richting alle 14 steden waarmee we een samenwerkingsverdrag of vriendschapsverdrag hebben gesloten, zullen moeten bijdragen aan de missie en visie. Daarbij zullen we de raadsmotie om in onze contacten actief aandacht te vragen voor de Rechten van de Mens implementeren. Door focus aan te brengen in de activiteiten, is het afstoten van relaties, zoals de raad vroeg te onderzoeken, niet noodzakelijk. Het grootste deel van onze aandacht zal gericht zijn op onze Duitse partnersteden.

Acties partnersteden

- Stedenbanden met Murmansk en San Carlos worden voortgezet, waarbij gekeken wordt naar modernisering en een meer economische inhoud;

Stedenbanden

Moermansk, Rusland
San Carlos, Nicaragua

Partnersteden

Bremen, Duitsland
Oldenburg, Duitsland
Hamburg, Duitsland
Odense, Denemarken
Kaliningrad, Russische Federatie
Tallinn, Estland
Zlin, Tsjechië
Newcastle, Groot Brittanië
Graz, Oostenrijk
Tianjin, China
Xi'an, China
Katowice, Polen

- Jaarlijks wordt via het activiteitenoverzicht Internationalisering aan de raad gerapporteerd welke acties ondernomen worden in het kader van de partnersteden;

D. Gastvrije stad

Onze stad transformeert langzaam maar zeker in een innovatieve kenniseconomie. De aanwezigheid van kennismigranten, wetenschappelijke onderzoekers, internationale studenten en trainees is een noodzakelijke en essentiële voorwaarde voor de Groningse economie, productiviteit en innovatiekracht. Ook elders in het Noorden stijgt hun aantal en daarmee hun belang.

Uit de werkconferentie van 14 maart kwam duidelijk naar voren dat Groningen deze doelgroep onvoldoende faciliteert. Ook in vergelijking met kennissteden elders in het land lopen we achter op dit gebied (zie afbeelding 1). Om de (inter)nationale concurrentiepositie van Groningen, en daarmee Noord Nederland, te verstevigen is de oprichting van een Welcome Center wenselijk, waarin buitenlandse kennismigranten uit heel Noord Nederland terecht kunnen voor administratieve zaken en informatie over hun verblijf. Meer precies biedt een Welcome Center administratieve diensten zoals verblijfsvergunningen. Ook biedt het op maat gesneden praktische informatie over wonen, leven en werken in het Noorden. Tot slot kan een Welcome Center als ontmoetingsplaats dienen voor de vele expats. Met een Welcome Center geven we als stad een signaal af dat we deze doelgroep serieus nemen, erkennen we hun toenemende economische waarde voor de stad en bouwen we aan het imago van Groningen als internationale kennisstad. De inzet is om het Welcome Center in samenwerking met het bedrijfsleven, Noordelijke overheden en kennisinstellingen als de RUG, UMCG en HG te ontwikkelen. In 2013 zal samen met marktpartijen, kennisinstellingen en overheden een *business case* gemaakt worden die de vraag beantwoordt of de oprichting haalbaar is of niet.

Afb.1 Expat Centra in Nederland

Acties gastvrije stad:

- Ontwikkeling *business case* Welcome Center.

Communicatie

De rol van communicatie is als cement tussen deze bouwstenen. Zeker gezien de evaluatie mag daar meer aandacht op worden gericht. De doelstelling is om als gemeente meer als netwerkorganisatie op te treden, die nadrukkelijk dienstbaar is aan haar omgeving c.q. de kennisinstellingen en het bedrijfsleven.

4. Samenvatting acties

Internationale handel:

- Handelsbevordering via G-kracht met hulp van cultuur;
- Focus op Noordoost Duitsland, China en in 2013 ook Rusland;
- Congrestourisme stimuleren;
- Handelsactiviteiten opnemen jaaroverzicht internationalisering.

Groningen in Europa:

- Raad en college op de hoogte houden van invloedsmogelijkheden Brussels beleid;
- Toename gebruikmaking Europese fondsen en subsidies, met de nadruk op de maatschappelijke sector;
- Vergroten kennis en awareness over Europese programma's;
- Toevoegen subsidiemonitor aan jaaroverzicht Internationalisering.

Partnersteden

- Stedenbanden met Murmansk en San Carlos worden voortgezet, waarbij gekeken wordt naar modernisering en een meer economische inhoud
- Jaarlijks wordt aan de raad gerapporteerd welke acties ondernomen worden in het kader van de vriendschapsbanden met steden.

Gastvrije stad:

- Ontwikkeling *business case* Welcome Center.

5. Financiële gevolgen

Bezuinigingsopgave

Op allerlei gemeentelijke beleidsvelden zijn bezuinigingen afgekondigd, zo ook op internationalisering. Het Prinsenhofakkoord stelt een bezuiniging van € 50.000 op internationalisering. Dit bedrag is ruim een vijfde van het totaal van de structurele budgetten voor internationalisering. Hierdoor is het maken keuzes onvermijdelijk.

Keuze

De focus van de kadernota ligt op het versterken van de kenniseconomie. Het kunnen blijven realiseren van dit doel is het belangrijkste uitgangspunt van de bezuinigingen. Daarnaast is rekening gehouden met de wens van de raad om de stedenbanden met San Carlos en Moermansk in stand te houden.

Scheiding van budgetten

De budgetten voor internationalisering zijn van oudsher verspreid over de gemeentelijke organisatie en dienen verscheidene doelen: subsidieverstrekking, cofinanciering, lobby en activiteiten. De kadernota brengt hierin helderheid door een scheiding aan te brengen tussen de twee soorten internationalisering. Enerzijds zijn er budgetten voor kenniseconomie met als doel cofinanciering, lobby en kennis-economische activiteiten. Anderzijds zijn er subsidiebudgetten voor solidariteit en mondiale bewustwording waaruit verscheidene lokale instellingen en de stedenbanden met Moermansk en San Carlos worden gefinancierd. Deze scheiding maakt duidelijk hoeveel en waarop er bezuinigd wordt. De gevolgen van de bezuiniging worden hierna per budget benoemd.

Subsidiebudgetten voor solidariteit en mondiale bewustwording	budget 2008-2012	budget 2013	bezuiniging 2013	budget 2014-2016	bezuiniging 2014-2016
Stedenband Moermansk	63.000	63.000	0	58.000	5.000
Stedenband San Carlos	63.000	63.000	0	58.000	5.000
OCSW subsidies (Noordbaak, Gered Gereedschap, Vredes Informatiecentrum, Jabalya)	24.200	24.200	0	13.000	11.200
OCSW Internationalisering (incidentele subsidies, reeds toegezegd)	3.800	3.800	0	0	3.800
Totaal in €	154.000	154.000	0	129.000	25.000

Budgetten voor kenniseconomie	budget 2008-2012	budget 2013	bezuiniging 2013	budget 2014-2016	bezuiniging 2014-2016
BSD Stedenbanden	20.000	0	20.000	0	20.000
BSD Externe Betrekkingen	50.000	45.000	5.000	45.000	5.000
Totaal in €	70.000	45.000	25.000	45.000	25.000

Figuur 1. Scheiding budgetten voor internationalisering en de bezuinigingen hierop.

Tot 2013 werd bijna 55% van het totale structurele budget besteed aan subsidies voor instellingen die zich bezighouden met mondiale bewustwording en solidariteit (waaronder de stedenbanden). De overige 45% werd gebruikt voor bijvoorbeeld lokale initiatieven, cofinanciering van Europese projecten en lobby. Na de bezuiniging wordt de verhouding 65% mondiale bewustwording tegen 35% budget kenniseconomie internationalisering. Het incidentele budget van G-kracht is hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat er nog geen economisch beleid na 2014 bekend is.

Bezuiniging op kenniseconomie

Op deze budgetten wordt jaarlijks €25.000 euro bezuinigd vanaf 2013. Het budget BSD stedenbanden werd in het verleden sporadisch gebruikt voor activiteiten met zustersteden, zoals uitwisselingen en projecten. Hieruit werden geen subsidies verstrekt. De eventuele aanspraken hierop kunnen door het BSD werkbudget worden overgenomen mits ze in het nieuwe beleidskader passen. Het budget van G-kracht (in 2013 €70.000) is incidenteel gefinancierd tot en met 2014 en kan daarom niet in de bezuiniging worden meegenomen. De gevolgen van de bezuiniging op kenniseconomie zijn:

- Minder activiteiten met zustersteden;
- Minder geld om Europese projecten en activiteiten te (co)financieren;

Bezuiniging op solidariteit en mondiale bewustwording

Op deze budgetten wordt jaarlijks €25.000 euro bezuinigd vanaf 2014. Deze bezuinigingen komen ten laste op de subsidies van verscheidene instellingen in de stad en op de stedenbanden met Moermansk en San Carlos. De concrete gevolgen van de bezuinigingen voor hen zijn:

- **De stichting stedenband Groningen - San Carlos** levert in op de projectcapaciteit. San Carlos geeft aan dat een gepland vast steunpunt in San Carlos mogelijk geschrapt moet worden, waardoor een gelijkwaardigere relatie met Groningen op de tocht komt. Het staat haaks op de hernieuwde plannen om meer projecten te draaien.
- Ook de **stichting stedenband Groningen - Moermansk** geeft aan dat de bezuiniging ten laste zal komen van de projecten: het gaat om eenderde van hun projectbudget. Alternatieve financieringsbronnen zijn onzeker en niet binnen twee jaar voorhanden.
- Bij **stichting Jabalya** zal worden bezuinigd op activiteiten. Er is o.a. minder geld meer voor wederzijdse bezoeken. De activiteiten-gelden (€60.000) afkomstig uit het project voor het jeugdcentrum blijven behouden, deze zijn geoormerkt voor bepaalde activiteiten. Door het verminderen van het contact met Jabalya wordt het lastiger om hier goed zicht op te houden.
- Het wegvallen van een deel van de subsidie voor de **Vereniging Gered Gereedschap** gaat ten koste van de geleverde kwaliteit (het toevoegen van boortjes, zaagjes en ander hulpmateriaal bij de pakketten van tweedehands gereedschap) en gaat daarmee ook ten koste van de

effectiviteit: gereedschappen met beperkt hulpmateriaal zullen beperkt gebruikt kunnen worden

- De subsidie voor het **Vredes Informatiecentrum (VIC)** wordt onder meer gebruikt voor de huur van een gemeentelijk pand. Ook maakt het VIC deel uit van het 200-banen plan. Het verminderen van de subsidie geeft het risico dat hier geen uitvoering aan kan worden gegeven. Er is dan immers geen plek meer om te werken.
- **Noordbaak, het voormalige Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking** is afgelopen jaren gemonitord en gekort door de Provincie Groningen. De gemeentelijke subsidie is een belangrijke deel van de vereiste cofinanciering vanuit landelijke organisaties, niet alleen uit oogpunt van financiën, maar ook uit oogpunt van aantoonbaar draagvlak. De landelijke subsidie bedraagt 75% van de projectkosten, lokaal moet 25% worden opgebracht. Als het gemeentelijke deel verminderd wordt, bestaat het risico dat de totale subsidie wegvalt, omdat niet meer aan de eis van 100% dekking en lokaal draagvlak wordt voldaan.

BIJLAGE 1. Samenvatting Werkconferentie Internationalisering 14 maart 2012

Aanleiding

Het huidige collegeprogramma wil de internationale inzet meer laten aansluiten op de behoeftes van de kennisinstellingen onder het mom 'wat is goed is voor de kennisinstellingen, is goed voor de stad'. Om die behoeftes te peilen van onze partners van binnen Het Akkoord van Groningen, maar ook die van ROC's, bedrijfsleven en culturele organisaties, werd op 14 maart een Werkconferentie Internationalisering georganiseerd.

Publiek

Meer dan honderd aanwezigen bezochten de werkconferentie. De meesten van hen waren beleidsinhoudelijke medewerkers van de RUG, het UMCG, de Hanzehogeschool, de ROC's en verscheidene koepelorganisaties als de Kamer van Koophandel. Ook waren vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, culturele organisaties en woningcorporaties aanwezig. Tot slot deden verscheidene internationale studentorganisaties zoals AEGEE, SIB en ESN mee. Het was voor het eerst dat een dergelijke dwarsdoorsnede van relevante partijen op het gebied van internationalisering in zulke groten getale bijeen kwam.

Vorm

De conferentie bestond uit twee delen. Tijdens het plenaire gedeelte spraken achtereenvolgens burgemeester Peter Rehwinkel, rector magnificus Elmer Sterken, wethouder Ton Schroor en wethouder Frank de Vries. Iedere spreker boog zich over kansrijke ontwikkelingen en focus binnen een specifiek onderdeel van internationalisering. Na het plenaire deel verdeelde de groep zich over vijf workshops. Iedere workshop had een eigen thema, deze waren: faciliteren van expats en internationale studenten, strategische netwerken en partnerships, grensoverschrijdende projecten, aansluiting op Europese agenda en ten slotte internationale bedrijvigheid.

Belangrijkste conclusies

Van iedere workshop zijn uitgebreide verslagen gemaakt. Hieronder staan kort de belangrijkste uitkomsten per workshop.

1. Het faciliteren van internationale studenten en expats

- De procedure van inschrijving bij de gemeentelijke basisadministratie kan gemakkelijker en sneller voor internationale studenten;
- Alle aanwezigen bepleiten het vestigen van een fysiek Welcome Centrum in de stad met een uitgebreide informatie dienstverlening richting internationale studenten en expats. Hierbij dienen ondernemingen, kennisinstellingen, IND, belastingen en lokale overheden een samenwerkingsverband aan te gaan;
- Het internationaal lager en middelbaar onderwijs dient breder opgepakt en gecommuniceerd te worden;

- Huisvestingsklimaat voor internationale studenten en onderzoekers dient verbeterd te worden;
- Erken als gemeente het toenemend economische belang van internationale studenten en expats voor de stad;
- Het vinden van stages en banen als internationale student of als partner van een expat is erg moeilijk.

2. *Strategische netwerken en partnerships*

- Ondernemerschap en cultuur zijn belangrijke manieren om internationalisering mee vorm te geven.
- Het belang van een goeie lobby richting Europa en Den Haag wordt door alle partijen onderschreven, maar niet heilig verklaard. Ga ook uit van eigen kracht en wat er al is, bijvoorbeeld het handelsverkeer met Duitsland.
- Er mag meer samen opgetrokken worden tussen Noord-Nederlandse overheden, kennisinstellingen en bedrijven.
- De complexiteit van de verschillende doelen van de partijen en de afstemming van elkaars internationale netwerken wordt door iedereen onderstreept, maar blijven proberen is het advies. Want uiteindelijk ligt de meerwaarde in het verschiet. Voorbeelden zijn de speerpunten energie en healthy ageing en bijvoorbeeld de band met Newcastle.
- Cultuur wordt als belangrijkste drijfveer achter stedenbanden gezien om deuren te openen voor handel.
- De term stedenbanden wordt als oubollig ervaren.
- Europese fondsen bieden zeker kansen voor nieuwe projecten, maar vragen ook om veel inzet van kennis, capaciteit en cofinanciering. De als enigszins oubollig ervaren stedenbanden staan dergelijke projecten soms in de weg.

3. *Grensoverschrijdende projecten*

- Er worden vanuit Groningen veel meer internationale projecten geïnitieerd dan bekend is onder het grote publiek;
- Toch wordt er tussen de organisaties nog weinig samengewerkt;
- Als kleine organisatie vindt je moeilijk aansluiting bij lopende projecten of grote organisaties.
- De gemeente dient een actievere rol te vervullen richting de organisaties als het om het makelen van contacten, projectgelden en het aandragen van projecten op wijkniveau.
- De geografische focus dient te liggen op Noordoost Europa, Duitsland en enkele aziatische landen als India en China vanwege de kennis. Voorwaarde is dat halen en brengen in balans moet zijn.

4. *Aansluiting op Europese agenda*

- De aanwezige partijen hebben ieder op verschillende manieren en niveaus te maken met Brussel; de ene partij is wat verder in het opzetten van een lobby, terwijl een ander juist nog in de beginfase zit.
- Het nut van zichtbaarheid in Europa wordt door iedereen onderschreven.

- Het afstemmen van elkaars lobby-activiteiten is erg moeilijk, maar niet onmogelijk
- Initiatieven als Het Akkoord van Groningen en Energy Valley helpen om de kar te trekken.
- Beeldvorming over Brussel is bij het grote publiek negatief. De gemeente kan daar een positieve rol in spelen.
- We kunnen ook vaker proberen om Brussel naar Groningen te halen en daar gezamenlijk bij op te trekken. Voorbeeld is Newcastle.
- Het creëren van een gezamenlijk belang, bijvoorbeeld de oprichting van een vijf-sterren hotel, is noodzakelijk en ligt vooral bij instellingen en bedrijven. Rol van gemeente zou moeten zijn om daar meer voor open te staan en minder op eigen koers te varen.

5. Internationale bedrijvigheid

Aanwezigen hebben vele belangen en vragen voor het nieuwe internationale handelsbeleid van gemeente. Een greep:

- Ondersteuning bij het organiseren van Chinese culturele activiteiten want dat gaat hand in hand met zaken doen.
- Bruisende internationale activiteiten organiseren, festivals, muziek, sport, musea, restaurants in de stad.
- Een fysieke desk voor hulp aan internationals.
- Internationalisering concreet maken voor MKB in Energy, Healthy Ageing, Ondernemerschap.
- Als intermediair organisaties en bedrijven met elkaar in contact brengen, platform internationalisering, de sterke stedenband San Carlos en Moermansk uit het hoekje helpen en toegang bieden tot bedrijvigheid. Economische ontwikkelingen zijn de toekomst.
- Afstemming t.a.v. strategische reisdoelen, meer gebruik maken van de informatie die bij de Kvk aanwezig is.
- Internationaal bekwaam en gastvrij zijn, gastvrijheid Groningen laten zien, communicatie/faciliteiten. Investeer in initiatieven die hieraan bijdragen, pak initiatieven die er al zijn, ook met kleine ondernemers.
- Meer aandacht voor voorwaardenscheppende deel, daar waar het gaat om wet- en regelgeving: snelle inschrijving GBA, goede contacten met belastingdienst leggen om z.s.m. een sofi-nummer te verstrekken, meedenken in oplossingen voor medewerkers van buiten de EU m.b.t. visa, vergunningen (IND) en wonen/huisvesting.
- Citybranding is van belang, vooral bij inkomende en uitgaande delegaties.

**BIJLAGE 2: Activiteitenoverzicht Internationalisering en Externe Betrekkingen
2012-2013**

Activiteiten 2012			
Soort activiteit	Onderwerp	Datum	Omschrijving
Akkoord van Groningen	Bezoek Secretaris Generaal Chris Buijink (EL&I)	mei-12	Secretaris Generaal Chris Buijink bezocht stad Groningen om zich te laten informeren over onze twee speerpunten energie en Healthy Ageing.
Akkoord van Groningen	2-daags ontvangst High Potentials uit negen landen	sep-11	Op verzoek van Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn de twaalf deelnemers rondgeleid door stad en regio over speerpunten energie en healthy ageing
Akkoord van Groningen	Ondertekening convenant Urban Strategic Planning Age (Age Friendly Cities) tijdens het congres Ruimte voor Gezondheid..		Ikv de European Innovation Partnership of Active and Healthy Ageing (EIP AHA) heeft Noord Nederland zich in Brussel kandidaat gesteld om voorbeeldregio (reference site) op het gebied van Healthy Ageing te worden. Akkoordpartners nemen allen deel aan het actieplan D4 Age Friendly Cities (een van de zes actieterreinen waarvoor vanuit Noord Nederland consortia zijn gevormd.
Akkoord van Groningen	deelname aan Open Doors Day in Brussel	mei-12	Akkoordpartners presenteerden het Groningse programma voor het EU Healthy Ageing Jaar.
Akkoord van	Nacht van Kunst &	jun-12	Opening in de Der Aa-

Groningen	Wetenschap, thema Healthy Ageing		Kerk door Wouter Bos.
Akkoord van Groningen	Presentatie in Den Haag ikv lancering van EU Jaar voor Actief Ouder Worden in Nederland	mrt-12	Locoburgemeester Frank de Vries aanwezig bij lancering EU Jaar in NL door Tweede Kamervoorzitter Gerdi Verbeet. Aansluitend presentatie van campagne City of Talent en programma Gezond & Actief Groningen in het Huis van Europa in aanwezigheid van Europarlementariërs.
Akkoord van Groningen	Lancering campagne GA! Groningen in ERIBA	apr-12	Feestelijk startschot door burgemeester Rehwinkel van het programma dat Akkoordpartners met onder de noemer Gezond & Actief Groningen in het kader van het EU Jaar voor Actief Ouder Worden gedurende 2012 organiseren.
Beleid	Werkconferentie Internationalisering	mrt-12	Ruim 100 externe stakeholders zijn om input gevraagd over het nieuwe internationaliseringsbeleid
Communicatie	Opzetten website www.groningen.nl/internationaal	zomer 2012	Alle informatie rondom internationalisering is bij elkaar gebracht op de gemeentelijke website.
Communicatie	Meertalig aanbieden alle info op groningen.nl/internationaal	zomer 2012	De belangrijkste informatie over internationalisering wordt op verzoek van de raad meertalig aangeboden
Communicatie	Nieuwsbrief Internationalisering	nvt	De nieuwsbrief verscheen twee maal.
Cultuur	Ontvangst Bremer Musikfest in Groningen	apr-12	De eerste keer dat het gerenomeerde Bremer Musikfest over de grens gaat met een concert op het Arp Schnitker orgel in

			Der Aakerk. Bremen wil met steun van Groningen de Schnitker orgels op de lijst van het werelderfgoed zetten.
EU-projecten	Europees Congres, Sociale media voor steden en gemeenten 22/10	okt-12	Opening Up (OUP) en daarbinnen de partners gemeente Groningen en de hogeschool Mechelen hebben een internationaal congres georganiseerd over sociale media en de toepassingen voor gemeenten. Er waren 25 Vlaamse en Nederlandse sprekers. 240 Bezoekers bezochten op dit eendaagse congres dat te Mechelen werd gehouden. Voertaal was Nederlands, maar de belangrijkste sessies zijn simultaan vertaald in het engels voor de internationale deelnemers.
EU-projecten	Pilot e-participatie gebiedsvisie West	sept-12/mrt -13	Binnen het OUP project doen we een pilot e-participatie voor de gebiedsvisie West te Groningen. Door middel van inzet van sociale media kanalen (Facebook en Twitter) proberen we andere doelgroepen te bereiken. Er is een communicatiemix van reguliere middelen (inspraakavonden/workh ops) en nieuwe media. De resultaten worden binnen het OUP project gedeeld.

EU-projecten	Deelname aan Digitale Steden Agenda		Het netwerk van G32 steden en het Ministerie van EL&I hebben het convenant Smarter Cities opgesteld rondom de Digitale Steden Agenda. Met deze agenda zetten rijk en steden in op het benutten van kansen die ICT biedt voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Via het convenant Smarter Cities werken steden gezamenlijk aan deze oplossingen. De Digitale Steden Agenda is de uitwerking van de Europese en nationale digitale agenda en sluit aan bij de ambities van Groningen op ICT-gebied. Binnen het convenantsthema 'Onze stad' gaat het om het versterken van zelforganisatie via sociale media en om (ondernemen met) open data. Hierbij ligt een nauwe aansluiting en mogelijkheid tot participatie via het lopende Europese project 'Opening Up'.
Fair Trade	6th International Fair Trade Towns conference - Polen	nov-12	Vaktreffen van 130 leden uit 25 landen
Fair Trade	SIFE projectgroep nu ENACTUS	hele jaar door	Internationale studentenorganisatie zet zich in op maatschappelijke projecten zoals een campagne RUG Fairtrade te maken
Fair Trade	Fair Design	hele jaar door	Inhoudelijke ondersteuning van een

			samenwerkingsproject op het gebied van kunst met San Carlos-Nicaragua
Fair Trade	Opzetten aparte website voor Fairtrade Gemeente	nov 2012 gereed	Alle informatie rondom activiteiten in en vanuit Groningen, zoektermen internationaal
Fair Trade	Bananas the movie	nov-12	Documentaire en debat over de productie van bananen. Door ForumDuurzaam, Hanzehogeschool en Fairtrade Gemeente.
Fietsbeleid	Peer review meetings voor fietsproject Champ	hele jaar door	Deelnemende steden aan het Europese project CHAMP, dé kampioenen op fietsgebied van het betreffende land, willen hun fietsaandeel met minsten 10% vergroten in de periode 2011-2014. Voor dit project zijn dit voorjaar peer review meetings geweest in Edinburgh, Kaunas en Ljubljana en reguliere projectbijeenkomsten in Burgos en Bolzano.
Fietsbeleid	Deelname Velo-city fietscongres	jun-12	Het internationale fietscongres Velo-city 2012 wordt jaarlijks gehouden en is essentieel voor de laatste trends en ontwikkelingen op het gebied van fietsbeleid.
Fietsbeleid	Internationale bijeenkomst in Edinburgh	nov-12	Internationale bijeenkomst over Nederlands fietsbeleid georganiseerd door de Nederlandse ambassade
Fietsbeleid	Werkbezoeken uit het buitenland	hele jaar door	Delegaties uit Zweden, Finland, Ecuador en Japan bezochten Groningen voor ons fietsbeleid
Handel	Bezoek van wethouder Schroor	mrt-12	Evaluatie 10-Punten-Plan 2008-2012 en conclusie

	aan Oldenburg met delegatie		voor continuering samenwerking op projectbasis. Naast ontvangst in het Rathaus werden bedrijfsbezoeken afgelegd en workshops gevolgd met als speerpunten detailhandel, water, energie & innovatie. Tevens cultuurcooperatie.
Handel	Bezoek Business Plus Beurs in Oldenburg	nov-12	Business Plus is dé NL-D samenwerkingsbeurs in het Noorden. Groningen liet zich zien als kennisstad met aantrekkelijk vestigingsklimaat.
Handel	Ontvangst delegaties Oldenburg, Bremen, China op Noordelijke promotiedagen	nov-12	Onderwerpen waren o.a. de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, business-to-business, cooperaties, toekomstige projecten en Ruslandjaar.
Handel	Bezoek Bremer Staatsrat aan Groningen Seaports op uitnodiging van gemeente Groningen	nov-12	Verkenning van mogelijke samenwerking tussen Bremerhaven en Groningen Seaports op het gebied van windenergie.
Handel	Participatie Promotiedagen Chamber of Commerce Kaliningrad	nov-12	Promotie Kaliningrad ivm economische activiteiten in het Nederland-Ruslandjaar 2013
Handel	Netwerkbijeenkomst BuZa inzake China	dec.12	Stimuleren nationale en regionale samenwerking mbt Chin
Handel	Bezoek delegatie CCPIT Xi'an	nov. 12	Introductie economische speerpunten Groningen
Handel	Participatie 8 bedrijven uit Xi'an aan de Promotiedagen 2012	nov-12	Investeringsbevordering en stimuleren export lokale bedrijfsleven
Handel	Stage ambtenaren uit Xi'an (1 maand)	Okt en nov 2012	Uitwisselingsprogramma Groningen-Xi'an

Handel	Stage ambtenaren uit Tianjin (2 maanden)	Okt en nov 2012	Uitwisselingsprogramma Groningen-Tianjin
Handel & Cultuur	Tegenbezoek Staatsrat für Kultur Hamburg aan Euros/Noorderslag	jan-12	Na aanleiding van het bezoek van wethouder Schroor in Hamburg in september 2011 bezocht dr. Hill Eurosonic/Noorderslag. Voorbereiding van de 2e Letter of Intent.
Handel, Cultuur	Ondertekening 2e Letter of Intent met Hamburg o.l.v. wethouder EZ	mei-12	De 'Letter of Intent of cultural and creative partnership Freie und Hansestadt Hamburg en Groningen' vormt de basis voor de vierjarige coöperatie met projecten en aansprekpartners in economie, creative industrie en cultuur .
Lobby	Deelname expositie CEMR Colourful cities (Kopenhagen, Brussel)	mrt-12	Europese conferentie van de CEMR over de rol steden in de sociaal economische agenda, met expositie van een aantal best practices, o.a. Groningen City of Talent. De expositie was ook in Brussel tijdens de Open Days
Lobby	Vergaderingen Europees Comité van de Regio's	hele jaar door	Wethouder Frank de Vries was via VNG lid van het Europees Comité van de Regio's. Dit lidmaatschap bood Groningen een unieke inkijk in het Europees beleidsvormingsproces en was een manier om Groningen verder in Brussel te positioneren.
Lobby	Vergaderingen VNG Europa & Internationaal	hele jaar door	De burgemeester is voorzitter van de VNG commissie EU & I. Hierdoor volgt Groningen de landelijke agenda over relevante Brusselse ontwikkelingen

			nauwgezet.
Lobby, EU-projecten	Deelname slotconferentie EU-projecten 4b smartcities	sep-11	Interreg 4B project Smart Cities werd afgesloten met een slotconferentie in Brussel met een aantal topambtenaren en politici uit de deelnemende landen
Lobby, EU-projecten	Deelname conferentie Intereg 5A EDR		Conferentie in Assen over invulling van het nieuwe Interreg 5A (Eems-Dollard regio)
Lobby, EU-projecten	Deelname Conferentie EU-projecten4B North Sea	jun-12	Deelname aan de jaarlijkse INTERREG 4 North Sea conferentie, ditmaal met als thema de invulling van de nieuwe periode, deelname aan de begeleidende expositie met een aantal Groninger projecten (CCC, Smart Cities, Build with Care
Partnersteden	Vaktreffen Oldenburg 2011 en 2012		Meer dan 100 professionals uit Bremen, Oldenburg en Groningen op tal van terreinen ontmoeten elkaar jaarlijks in één van de drie zustersteden om tot samenwerking te komen.
Partnersteden	Deelname activiteiten Gr-San Carlos		symposium over toekomst van de stedenband met San Carlos
Partnersteden	Bezoek aan Murmansk september 2012	sep-12	Onder leiding van burgemeester Rehwinkel heeft een grote delegatie Moermansk bezocht. Deelnemende organisaties waren onder andere GasTerra, RUG, baggerbedrijf Van Oord en de brandweer.
Partnersteden	Oprichting GEMS stipendium	okt-12	Dit stipendium is samet met UMCG opgericht ten behoeve van de

			'European Medical School' van Oldenburg en Groningen: de eerste grensoverschrijdende geneeskunde-opleiding in Europa.
Partnersteden	2-daags ontvangst delegatie Zlín (Tjechië) april 2012	april 2012	De delegatie kwam op bezoek om te leren over ons systeem rondom jeugdzorg. Inmiddels is een Europees subsidieproject opgezet. Het resultaat is eentoegekende aanvraag van Zlin samen met Bureau Jeugdzorg voor een grensoverschrijdend ESF-project, in maart 2013
Partnersteden	overleg met Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland/Nicaragua	nvt	vergaderingen met de Landelijke vereniging van stedenbanden Nederland-Nicaragua over subsidietrajecten, kennismaking van het landelijke bestuur met burgemeester
Partnersteden	Deelname aan conferentie in Zlin, Tjechië		De directeur van Marketing Groningen nam deel aan conferentie in Zlin over tourisme en regiomarketing
Partnersteden	Bezoek aan Tweede internationale Freundschaftstreffen in Oldenburg	mei-12	Versteviging van de stedenband met Oldenburg en kennismaking met de andere partnersteden van Oldenburg.
Partnersteden	Reguliere ambtelijke contacten met Tianjin en Xi'an	hele jaar door	onderhouden en versterken stedenbanden
Partnersteden	Oldenburg/Bremen	hele jaar door	Stimuleren en opbouwen samenwerking mbt China
Partnersteden	Kaliningrad	hele jaar door	onderhouden en versterken stedenbanden
Representatie	4-daags bezoek stagiair uit Indonesië in het kader van	mrt-12	Op verzoek van VNG International is de stagiaire bekend gemaakt

	Talent for Governance program		met het werk van de milieudienst.
Representatie	1-daags bezoek burgemeesters uit Ecuador	nov-12	Dertig burgemeesters en andere overheidsofficials uit Ecuador kwamen naar Groningen om te leren over ons fiets- en tourisme beleid
Representatie	Bijeenkomst en oprichting Kring Noordelijke Honorair Consuls	okt-11	Eenmaal per jaar ontvangt de burgemeesters de honorair consuls uit Noord Nederland om hen te informeren over relevante Groningse ontwikkelingen.
Representatie	Inhoudelijke voorbereiding bezoek ambassadeurs (Duitsland, USA, Noorwegen, India, GB, etc.)	hele jaar door	Regelmatig ontvangt de burgemeester buitenlandse ambassadeurs en informeert hen over de Groningse speerpunten en relevante ontwikkelingen.
Representatie	Ontvangst delegatie's uit Palestina, Hamburg en Finland, Equador	hele jaar door	Verscheidene delegaties doen Groningen aan om meer te leren over Groningse beleidsvelden. De Finse delegatie kwam bijvoorbeeld om te leren hoe Groninge toeleidt naar de arbeidsmarkt.
Representatie	Ontvangst bezoeken consuls (Turkije, Marokko, Duitsland, etc)	hele jaar door	Regelmatig ontvangt de burgemeester buitenlandse consuls en informeert hen over Groningsge speerpunten en relevante ontwikkelingen.
Representatie	Deelname aan The Hague Process	jul-12	Congres onder auspiciën van de UNHCR over migratiebeleid en steden, presentatie van positionpaper over migratie in krimpregio met grote stad, burgemeester was co-

			chair van een van de subsessies.
Representatie	Vorbereidingen Noord-Nederland - Ruslandjaar 2013	hele jaar door	Het Nederland-Ruslandjaar vraagt aandacht voor bestaande en potentiële relaties het gebied van economische samenwerking, culturele uitwisselingen, sport, wetenschap.
Representatie	Bezoek van burgemeester Rehwinkel aan Wilhelmshaven en Borkum	aug-12	De burgemeester bezocht Borkum op uitnodiging burgemeester Borkum
Representatie	VNG activiteiten Burgemeester	hele jaar door	Burgemeester is plv. vertegenwoordiger van de VNG bij de Raad van Europa en de CEMR en de UCLG (United Cities and Local Governments), met activiteiten o.a. in Straatsburg en Dakar

Geplande activiteiten 2013 (stand december 2012)			
Soort activiteit	Onderwerp	datum	omschrijving
Akkoord van Groningen	European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing (EIP AHA)	NTB	Acties en conferenties in Brussel ikv de EIP AHA en het consortium USP Age / Age Friendly Cities. Inzet is om een Europese voorbeeldregio te worden.
Akkoord van Groningen	Healthy Ageing conferentie	NTB	Een nog te organiseren Healthy Ageing conferentie als afsluiting van het HA Jaar 2012
Akkoord van Groningen	Nacht van Kunst & Wetenschap	zomer-13	Thema's dit jaar zijn energie en het Ruslandjaar
EU-projecten	Online platform voor practices sociale media	voorjaar-13	Binnen het OUP project zijn we (best) practices aan het verzamelen voor sociale media

			toepassingen bij gemeenten, doel is om kennis te delen/gebruiken. De practices worden begin 2013 gepubliceerd via de OUP website.
EU-projecten	Pilot transnational workshop over sociale media toepassingen	voorjaar-13	De scandinavische partners van OUP en de gemeente Groningen organiseren begin 2013 een pilot workshop over het gebruik van sociale media bij gemeenten. In deze pilot gaan we met name dieper in op de Scandinavische ervaringen met Facebook voor communicatie met burgers. Mocht de pilot succesvol blijken dan trekken we deze workshops in 2013 door naar alle partnerlanden.
fietsbeleid	Workshops in VS	NTB	Think-bike workshops in twee Amerikaanse steden, georganiseerd door de Nederlandse ambassade.
fietsbeleid	Deelname fietscongres Velo-City in Wenen	zomer-13	deelname aan het internationale fietscongres Velo-city 2013 in Wenen .
fietsbeleid	werkbezoek Denemarken	NTB	Voor het Europese project CHAMP moeten we waarschijnlijk naar twee buitenlandse steden, waaronder zeer waarschijnlijk Kopenhagen/Odense voor meer informatie over fietspromotie, etc en een reguliere projectbijeenkomst in het najaar. Waarschijnlijk komt er ook een aantal 'buitenlanders' naar Groningen voor een soort van stage/meelopen.
Handel	Werkbezoek aan Bremen door wethouder EZ	voorjaar-13	Verstevigen bilaterale bestuurlijke en economische samenwerking. Voorbereiden Letter of Intent.
Handel	Werkbezoeken	voorjaar-	Onderhouden bestuurlijke en

	Oldenburg en Hamburg	13	economische contacten.
Handel	Handelsmissie naar Kaliningrad	Sep-13	Missie samen met Kvk in het kader van Nederland-Ruslandjaar
Handel	Handelsmissie naar China	Apr-13	Missie samen met provincie Groningen naar Xi'an en Tianjin
Handel, cultuur	Ruslandjaar	hele jaar door	Vanwege het vriendschapsjaar Nederland-Rusland is in Groningeneen groots zakelijk en publieksprogramma opgetuigd met o.a. TimeShift-festival, Energy Forum, tentoonstellingen, lezingen, handelsmissies en debatten. Meer info: www.nnr2013.nl
Lobby, EU-projecten	Future perspective projects	voorjaar-13	Treffen in het provinciehuis Friesland, SNN en de noordelijke provincies. Op 7-8 februari 2012 zal het Interreg NSR-secretariaat de call voor de zgn. future perspective projects presenteren. Het totale budget van de call zal tussen 5,7 en 12 miljoen euro zijn. In Leeuwarden worden mogelijke projectvoorstellen besproken.
Partnersteden	Bezoek officiële delegatie olv burgemeestr uit Kaliningrad	Mei 13	Bezoek in het kader van Nederland-Ruslandjaar

BIJLAGE 3: Positionpaper Groningen in Europa

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Het Europese speelveld
3. Krachtenveldanalyse
4. Positie Regio Groningen

Inleiding

Europa is, mede door het terugtrekken van het rijk, steeds belangrijker voor de ontwikkeling van Groningen. Met name op de speerpunten energie en healthy ageing liggen er kansen in Europa. Vergrijzing, klimaatopwarming en energieafhankelijkheid zijn voorbeelden van de maatschappelijke uitdagingen waar de EU op wil inzetten. Groningen heeft hier niet alleen wat te halen maar Europa op deze thema's ook veel te brengen. Dit is belangrijk want een goede balans van halen en brengen is cruciaal bij Europese lobby en positionering.

We staan aan de vooravond van een nieuwe periode van Europees beleid (2014-2020). Het is zaak om de aansluiting en positie van stad en omliggende regio bij de verwachte ontwikkelingen te bepalen, te bezien hoe dit zich verhoudt tot onze positie binnen het SNN en te bepalen welke acties er in 2012 gezet moeten worden om Groningen een zo goed mogelijke uitgangspositie te geven richting toekomstige programma's en netwerken.

Dit position paper geeft een globaal overzicht van Europese ontwikkelingen, de aansluiting van Groningen op deze ontwikkelingen en een analyse van het krachtenveld waarbinnen Groningen opereert, waaronder de relatie met SNN. Afsluitend volgt een aanzet voor lobbyactiviteiten.

Het Europese speelveld

Europa richt zich met de Europa 2020 strategie, op slimme, duurzame en inclusieve groei. De Europa 2020 strategie is richtinggevend voor de nieuwe EU-programma's voor de periode 2014-2020. Dit blijkt o.a. uit de voorstellen van de Europese Commissie van oktober 2011 voor de structuurfondsen EFRO, ESF en INTERREG. Verder zijn op Europees niveau een aantal maatschappelijke problemen vastgesteld zoals klimaatopwarming, vergrijzing en energieafhankelijkheid. Het oplossen van deze problemen staat centraal bij de inzet van nieuwe middelen.

In 2012 zijn de onderhandelingen tussen de Europese Commissie en Lidstaten over de inhoudelijke en financiële voorstellen van de Europese Commissie voor het EU-beleid van 2014-2020. In deze periode vindt ook de lobby plaats, door zowel individuele steden en regio's als belangenorganisaties zoals VNG/IPO, Comite van de regio's, om de onderhandelingen te beïnvloeden. Een beknopt overzicht van een aantal belangrijke documenten met bijbehorend tijdspad is weergegeven in bijlage 1.

Naast de inhoudelijke onderhandelingen over inzet van de fondsen, speelt ook een voorziene bezuiniging. Gesproken wordt over een bezuiniging van 5-10% op het gehele budget van de EU. Inzet van de Europese Commissie is bij deze bezuinigingen wel het op peil houden van investeringen in kenniseconomie en innovatie, teneinde de economische groeipotentie van de unie niet aan te tasten.

Globaal, en zonder uitputtendheid na te willen streven, is in de voorstellen van de Europese Commissie een aantal voor Groningen relevante ontwikkelingen voorzien:

1. De voor Nederland relevante thema's uit het cohesiebeleid zijn:
'Onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie',
'concurrentiekracht voor het MKB' en 'low carbon economy'. Een toenemend aandeel is bestemd voor kennis en innovatie. Bij het EFRO-programma is dit op minimaal 80% gesteld (bijdrage aan EU2020)
2. afname budget voor EFRO/ESF programma's voor (Noord-)Nederland.
3. Het totale EFRO/ESF-budget valt uiteen in 48% EFRO en 52% ESF
4. toename budget voor grensoverschrijdende INTERREG programma's
5. toename omvang onderzoekprogramma Horizon 2020, focus op excellentie en inzet op het aanpakken van grote maatschappelijke uitdagingen
6. afname middelen uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid voor het Noorden en gedeeltelijke ombuiging naar innovatie (voor uitleg zie bijlage 2)

Krachtenveldanalyse

De belangrijkste spelers die we tegenkomen in de lobby naar Brussel zijn: het Rijk, de VNG, G32, het IPO en SNN. Het Groninger belang gaat niet gelijk op met het Rijk. Het Rijk hecht eraan om de nettobijdrage aan de EU te verkleinen. Het traditionele standpunt van Nederland is dat structuurfondsen EFRO/ESF alleen bestemd zijn voor de armste regio's in de armste landen. Echter, Nederland neemt hier een geïsoleerde positie in. Daarom zal het Rijk inzetten op plan B, wel structuurfondsen voor Nederland. Het Rijk heeft door de traditionele stellingname geen sterke onderhandelingspositie richting Europese Commissie om het budget voor structuurfondsen te maximaliseren. Het Rijk steunt de inzet op kennis en innovatie van de structuurfondsen, hoewel dit aan lijkt te sluiten op de belangen van Groningen, is dat niet automatisch het geval. Enerzijds kan het rijk structuurfondsen nationaal inzetten op de financiering van het landelijke topsectorenbeleid. Anderzijds is bij een regionale toedeling van middelen het gevaar aanwezig dat Groningen/Noord-Nederland een beperkt budget krijgt (bij de vorige periode was de eerste inzet van het Rijk om Noord-Nederland op basis van het inwonertal 10% van de nationale EFRO-middelen toe te delen). Middelen zullen dan met name in Randstad, Brabant, Gelderland neerslaan. Voorts is de verwachting dat het Rijk ESF centraal zal willen blijven aansturen.

Het standpunt van het IPO, het VNG en de G32 gaat redelijk gelijk op met het Groninger standpunt. Het grootste verschil is focus: Groningen zoomt in op HA, Energie en Talent, de beide andere organisaties kijken naar de volledige breedte, en in het belang van alle gemeenten en provincies. In het VNG hebben we door voorzitterschap van de burgemeester van de commissie Internationaal en door lidmaatschap van het Comité van de regio's van wethouder De Vries een goed zichtbare positie en een mooi startpunt om uit te bouwen. We kunnen onze positie in het VNG gebruiken om Groningen in Brussel meer bekendheid te geven.

Hoewel de Groninger speerpunten een groot deel van de SNN speerpunten zijn, is het SNN standpunt en het Groninger standpunt niet altijd gelijk. Grotendeels kunnen we met de SNN lobby meelifen, maar onze accenten en belangen liggen soms wat anders. Hierbij spelen ook de aloude regionale gevoeligheden een rol. Waar nodig zullen we samen met onze partners van het AvG wat andere accenten bepleiten, of een eigen koers moeten varen.

In het krachtenveld rond de lobby naar Brussel, Den Haag of andere spelers moet dus duidelijk in de gaten gehouden worden dat het belang van Groningen een krachtige stedelijk georiënteerde agenda is, met nadruk op kenniseconomie. Andere (vaak meer rurale) gemeenten, de provincies en regio's en het rijk hebben niet altijd dezelfde belangen. Daar waar bestuurders of ambtelijke voorbereiders optreden namens Groningen kan dit belang duidelijk worden uitgesproken. Als bestuurders optreden namens andere organisaties, zoals VNG of SNN, moet duidelijk gemaakt worden dat er verschil kan bestaan tussen de opvatting van het Groninger bestuur en de opvatting van de organisatie die vertegenwoordigd wordt.

Positie Regio Groningen

De inzet op kennis, innovatie en excellentie zorgt dat nieuwe EU-programma's met name goed aansluiten op stedelijke regio's. Voor de regio Groningen geldt daarboven nog extra dat onze speerpunten naadloos aansluiten op de Europese uitdagingen vergrijzing en energieafhankelijkheid. De focus op Healthy Ageing, Energie en talent geeft de regio Groningen een goede uitgangspositie voor aansluiting op de nieuwe EU-programma's. Daar staat tegenover dat de traditioneel sterke betekenis van EU-financiering voor gemeentelijke ruimtelijke projecten in de nieuwe periode klein zal zijn. Groningen is als stad in de EU niet zo groot. Om effectiever te kunnen opereren zal vanuit de Regiovisie Groningen Assen, inclusief Eemsdelta. Tevens moet er gewerkt worden aan versterking, uitbouw en positionering van de vierhoek Assen, Groningen, Oldenburg en Bremen en versterking van de samenwerking met Hamburg.

De integrale benadering van Healthy Ageing sluit goed aan op de Europese onderzoekprogramma's van Horizon 2020. Illustratief is dat 2012 het jaar van Active and Healthy ageing is. Het UMCG en het Healthy Ageing Network Noord-Nederland heeft hier de afgelopen jaren sterk voor gelobbyd en een goede naam in Europa opgebouwd. Bij Energie liggen eveneens veel raakvlakken ook qua internationale samenwerking zoals via de Hanze Energy Corridor. De grensoverschrijdende samenwerking, de Noordduitse steden voorop, krijgt steeds meer vorm zowel op het niveau van overheden, kennisinstellingen als bedrijven. RUG en Hanzehogeschool richten zich ook duidelijk op Europa, bijvoorbeeld om de Energy Academy aan te haken bij het European Institute of Technology. Dit is ook hard nodig om invulling te geven aan de Europese aspiraties van de Energy Academy. Talent ten slotte is nodig om onze kennispositie op deze terreinen uit te bouwen en internationaal aan de weg te timmeren. De kennisinstellingen lopen bij de toegang tot Horizon 2020 voorop. De gemeente heeft een faciliterende functie.

De aansluiting van de Groningse sterkten en ontwikkelingen ligt bij meerdere Europese instrumenten: de structuurfondsprogramma's EFRO, ESF en INTERREG (voor een overzicht van de budgetten zie bijlage 2), de onderzoeksprogramma's maar ook, zoals in de vorige paragraaf aangegeven, het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Hoewel ze allemaal belangrijk zijn voor de ontwikkeling van stad en regio hebben we niet overal dezelfde rol. Bij EFRO schrijven we binnen SNN mee aan een programma, terwijl onze kennisinstellingen voorop dienen te lopen bij de onderzoeksprogramma's en we mogelijk een meer faciliterende rol kunnen spelen. ESF kent momenteel een nationaal programma. Een regionaal ESF programma is wenselijk voor een betere aansluiting op de arbeidsmarktbehoeften van onze speerpunten. Het is maar zeer de vraag of dit realiseerbaar is.

De opgaven voor het komende jaar liggen er voor Groningen op diverse terreinen.

- 1) Werk aan zichtbaarheid Groningen in Europa.

- 2) Centrale boodschap bij Europese en Haagse bezoeken is onze inzet op Energie, Healthy ageing en talent. Twee uitgangspunten hierbij zijn:
 - a. we benadrukken betekenis van Groningen voor Europa (brengen) en de betekenis van Europa voor Groningen (halen).
 - b. we denken vanuit onze belangrijkste stakeholders en faciliteren die waarnodig, m.n. de kennisinstellingen
- 3) Lobby voor het verkrijgen van een formele positie in Europese netwerken. Het gaat daarbij om een lidmaatschap van Eurocities en/of het nieuw te vormen platform voor duurzame stedelijke ontwikkeling van de Europese Commissie gekoppeld aan de nieuwe structuurfondsen.
- 4) Lobby binnen en vanuit de netwerken G32, Comite van de regio's, SNN richting rijk, tweede kamerleden/europarlementariërs gericht op EFRO, ESF. Inzet is een stevig noordelijk EFRO-programma, bij voorkeur geïntegreerd met ESF, centraal hierin staat onze focus op Energie, Healthy ageing en talent.
- 5) Uitbouwen van de samenwerking in de vierhoek met Assen, Oldenburg en Bremen en de samenwerking Groningen-Hamburg. Hierbij tevens inzetten op zo goed mogelijke benutting van het Europese instrumentarium

Lobby binnen en vanuit de netwerken G32, Comite van de regio's, SNN richting Den Haag/Brussel voor verbreding INTERREG A met Oldenburg. Verder lobby richting Duitse en andere noordeuropese partners t.a.v. energie en healthy ageing binnen nieuwe INTERREG programma's.

BIJLAGE 4: Subsidieoverzicht 2012

Project	Subsidiebedrag aangevraagd	werkelijk behaald	financierings-bron
Werk in Zicht	€ 1.224.960,00	€ 1.151.337,00	ESF
Werk in Zicht 2012	€ 1.490.000,00	€ 745.000,00	ESF
Bewust naar Werk	€ 1.841.667,00	€ 300.000,00	ESF
Bewust naar werk 2013	€ 2.005.423,00	€ -	ESF
Opbouw sociaal wijkteam	€ 18.000,00	€ -	ESF
Ondernemerstrefpunt	€ 460.000,00	€ 460.000,00	EFRO
Grote Markt Oostwand	€ 8.873.117,00	€ 8.873.117,00	EFRO
Revitalisering Winschoterdiep	€ 500.000,00	€ 500.000,00	EFRO
Open Lab Ebbinge	€ 192.640,00	€ 192.640,00	EFRO
Build with care	€ 163.000,00	€ 163.000,00	EFRO/ Interreg 4B North Sea
Creative City Challenge	€ 132.333,00	€ 132.333,00	EFRO/ Interreg 4B North Sea
Smart Cities	€ 299.021,00	€ 299.021,00	EFRO/ Interreg 4B North Sea
Opening Up	€ 294.500,00	€ 294.500,00	EFRO/ Interreg 4B North Sea
Hanse Energy Corridor	€ 9.000,00	€ 9.000,00	EFRO/ Interreg 4B North Sea
Energy Vision NSR	€ 24.750,00	€ 24.750,00	EFRO/ Interreg 4B North Sea
Totaal	€ 17.528.411,00	€ 13.144.698,00	

BIJLAGE 5. Ingezonden zienswijzes van de gesubsidieerde instellingen

De zienswijzes zijn als afzonderlijke bijlagen toegevoegd.

BIJLAGE 6. Evaluatie Groningen Wereldstad

De evaluatie is als afzonderlijke bijlage toegevoegd.

Dienst OCSW
Afd. Contracten Monitoring en Subsidies
Postbus 268
9700 AG Groningen

Uw Kenmerk: OS 13.3528097

Groningen, 2-3-2013

Geachte heer/mevrouw,

Met grote zorg hebben we uw brief gelezen van 14 februari 2013. Bij deze onze reactie. Op 1 januari 2013 is onze jaarlijkse subsidie van de Provincie weggevallen á 2112 euro. Gelukkig hebben wij dit tijdig kunnen opvangen door het werven van extra donateurs. Maar nogmaals een tekort van 2000 euro opvangen [= subsidie OCSW], is voor ons onhaalbaar. Dit bedrag is maar liefst 20 % van onze begroting.

Al vanaf 1985 zijn wij actief in de Stad en we werken uitsluitend met vrijwilligers, momentaal 40 mensen. In het afgelopen jaar verstuurd wij op aanvraag 12.000 kilo aan opgeknapt gereedschap [=15000 stuks, =39 kuub,] naar scholen en ontwikkelingsprojecten in Afrika. Een veelvoud van dit gereedschap wordt ons jaarlijks aangeboden door zowel particulieren als bedrijven in Stad en Provincie. Gered Gereedschap wordt als ontwikkelingsorganisatie, in Groningen zeer breed gedragen. Daarnaast heeft ons werk [het inzamelen - opknappen - en verzenden van gereedschap] vele positieve milieuaspecten die het gemeentebestuur -dat duurzaamheid immers hoog in het vaandel heeft- moet aanspreken. Wij zijn bij uitstek een organisatie die behoedzaam met onze mensen en middelen omgaat, zowel dichtbij als ver weg.

Voor alle duidelijkheid: de medewerkers en het bestuur van onze organisatie ontvangen geen enkele vorm van vergoeding.

Wij gaan er van uit dat u uw verantwoordelijkheid blijft nemen voor de bijzondere vorm van ontwikkelingswerk die onze organisatie biedt.

Wij beschouwen de gemeentelijke subsidie als blijk van maatschappelijke erkenning en zijn er van overtuigd dat ons werk na 28 jaar nog steeds zin heeft.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur,
P. de Rijk, penningmeester

Gered Gereedschap Groningen
Helperoostsingel 17a
9722 AP Groningen
Tel. 050-3130351

06 MRT 2013

Aan het College van B&W
t.a.v. dienst Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn
Afdeling Contracten, Monitoring en Subsidies
t.a.v. dhr. J.H. Roeters
Kenmerk OS 13.3528100

Groningen, 5 maart 2013

Geacht College; geachte heer J.H. Roeters,

Hierbij willen we onze zienswijze kenbaar maken op de voorgenomen bezuinigingen op internationalisering.

In uw brief schrijft u dat we omstreeks 16 januari jl. op de hoogte zijn gebracht van de voorgenomen bezuinigingen. Wij hebben echter op geen enkele wijze hierover informatie ontvangen. Bovendien valt in de Kadernotitie te lezen dat de betrokken partijen in februari zullen worden geïnformeerd.

We verzoeken u om betreffende brief van 16 januari opnieuw naar ons toe te sturen. Nota bene bij navraag bij een andere betrokken organisatie bleek ook dat deze niet op de hoogte was gesteld over de voorgenomen bezuinigingen waardoor zij niet in de gelegenheid zijn gesteld om te kunnen inspreken bij de Commissievergadering van 6 februari jl.

We begrijpen dat we met de huidige economische crisis met bezuinigingen zullen worden geconfronteerd. We hebben moeite met de eenzijdige bezuinigingen op de organisaties die actief zijn op het gebied van mondiale bewustwording. We roepen u op om zich niet te beperken tot aandacht voor internationale handel.

Wat betreft de eventuele bezuiniging op het VredesInformatieCentrum. We ontvangen jaarlijks € 7500,00 aan structurele subsidie. Deze vloeit bijna rechtstreeks weer direct terug naar de gemeentelijke kas omdat we huur en gemeentelijke belastingen hiervan bekostigen. Wij huren een pand van de gemeente (ook van OCSW) Folkingedwardsstraat 16a. Dit is een slecht onderhouden en moeilijk verhuurbaar (kantoor) pand. Er staat al geruime tijd een ruimte aan de straatkant leeg. Er is veel geluidsoverlast door de aangrenzende sportzaal en er zijn vaak problemen met de CV installatie. Omdat het geld direct weer terugvloeit naar de gemeente kun je dit nauwelijks als een bezuiniging zien.

Vredes
Informatie
Centrum

Het VredesInformatieCentrum is recent in aanmerking gekomen voor het 200-banen plan. Daarmee heeft de gemeente het belang van het VredesInformatieCentrum onderkend. Twee werknemers kunnen de komende jaren doorgaan met het verzorgen van gastlessen op basisscholen over oorlog, vrede en vijandsbeelden. We vinden het inconsequent dat we ons enerzijds door het College gesteund voelden door het 200-banen plan en aan de andere kant op onze structurele subsidie dreigen te worden gekort.

De inkomsten van de scholen gebruiken we nu om de inleenvergoeding aan Stichting Weerwerk te bekostigen. Een bezuiniging op de structurele subsidie kan tot gevolg hebben dat we de inleenvergoeding niet meer op kunnen brengen.

De € 7500,00 die we jaarlijks als structurele subsidie van de gemeente ontvangen geeft een goede basis om onze activiteiten te organiseren. De gemeentelijke subsidie wordt gebruikt voor de exploitatiekosten. Voor de activiteiten ontvangen we van diverse organisaties en zelfs gemeentes projectsubsidies.

Bovendien vinden meer organisaties die o.a. actief zijn op het gebied van onderzoek naar internationale wapenhandel en vluchtelingenproblematiek onderdak bij het VredesInformatieCentrum.

Wij doen een dringend beroep op u om onze structurele subsidie te handhaven.

Met vriendelijke groet,

Bert Giskes
voorzitter a.i.

In afschrift aan: de leden van de raadscommissie Financiën en Veiligheid

Dienst Onderwijs Cultuur Sport Welzijn
Gemeente Groningen
Postbus 268
9700 AG Groningen

Groningen, 03-07-12

Betreft: zienswijze inzake 'Subsidiebudgetten 2013'

Geachte heer Roeters,

In reactie op uw brief van 21-6-12 j.l. over de subsidiebudgetten 2013 maken wij graag van de gelegenheid gebruik onze zienswijze kenbaar te maken inzake de financiële taakstellingen en de mogelijke veranderingen aangaande de huidige subsidies vanuit OCSW.

Ik begrijp dat u voor een lastige opgave staat en ik waardeer dat u ons vraagt om mee te denken. Dit doen wij dan ook graag. Wij maken ons echter zorgen om de huidige vertaling van de bezuinigingen naar de organisaties in het veld.

Wij vervullen als maatschappelijke organisatie een belangrijke uitvoerende rol bij het verwezenlijken van uw beleidsdoelstellingen. Ik noem hierbij het ondersteunen van actief (wereld)burgerschap en het vergroten van (mondiale) leefbaarheid. In dit werkveld zijn wij projectpartner voor een verscheidenheid aan publieke en private organisaties en burgers in de stad op het vlak van sociale duurzaamheid. Ik benadruk in deze nog het belang wat de gemeente Groningen hecht aan internationale betrekkingen en duurzaamheid.

NoordBaak ontvangt jaarlijks vanuit OCSW/gemeente Groningen het subsidiebedrag van € 7656,-. Met dit bedrag maakt OCSW de uitvoering van een aantal waardevolle maatschappelijke projecten op het gebied van Onderwijs, (Wereld)Burgerschap en Duurzaamheid binnen haar gemeentegrenzen mede mogelijk.

Ik noem hier graag 'de Wereldreis' voor basisscholen en het voortgezet onderwijs en recent ook het programma Mondiaal Mondig voor het MBO. Dit meerjarig programma gesubsidieerd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken (SBOS), biedt scholen een eigentijdse invulling voor hun burgerschapsmodules. In het najaar voeren wij een tweetal uitvoeringen van Mondiaal Mondig uit op het Noorderpoort in de gemeente Groningen. Om dergelijke uitvoeringen ook de komende jaren mogelijk te maken vraagt SBOS echter om medefinanciering. Kortom: uw bijdrage van € 7656,- wordt via NoordBaak ingezet en dankzij de koppeling met rijkssubsidies opgeschaald naar diverse maatschappelijke projecten in de stad Groningen.

De grote meerwaarde en kracht van NoordBaak ligt in het feit dat wij in onze projecten altijd passende maatschappelijke actoren bij elkaar brengen en met elkaar verbinden. Door onze samenwerkingspartners wordt dit opgemerkt en zeer gewaardeerd. Wij betrekken hierbij leerlingen, docenten, werknemers van sociale instellingen en managers van bedrijven. Hiermee zijn onze projecten meer dan projecten op het gebied van wereldburgerschap en duurzaamheid en werken wij tevens aan bevordering van de sociale samenhang in de directe omgeving.

Zoals gezegd maakt de subsidie vanuit OCSW/Gemeente Groningen de uitvoering van diverse maatschappelijke projecten mogelijk. Nu wij de meerjarensubsidie voor het MBO programma Mondiaal Mondig vanuit Buitenlandse Zaken onder voorwaarde van medefinanciering toegekend hebben gekregen voor de periode 2011-2014, is en blijft uw bijdrage onverminderd van belang. Omdat wij van mening zijn dat wij met Mondiaal Mondig en onze andere projecten bijdragen aan de

uitvoering van uw beleidsdoelen inzake zowel Onderwijs, Cultuur en Welzijn, vragen wij u dan ook bij deze om onze subsidierelatie te behouden.

Gegeven het zwaartepunt van onze werkzaamheden in de gemeente Groningen én omdat het project Mondiaal Mondig in het najaar in uw gemeente uitgevoerd wordt, zijn wij voornemens u om een additionele financiële bijdrage te vragen. Mondiaal Mondig vraagt naast de inzet van jongeren/onderwijs en bedrijven juist ook om een actieve deelname van de gemeente waarin de uitvoering plaatsvindt. Hierover zullen wij u en/of anderen in de gemeente Groningen een separaat een onderbouwd voorstel doen toekomen.

Ik wens u veel wijsheid toe in uw besluitvorming en uiteraard zijn wij bereid tot een persoonlijke toelichting en verder onderbouwing.

Met vriendelijke groet,

Steven Volkers,
Directeur NoordBaak

050-5207110/0631952896
steven.volkers@noordbaak.nl

Dienst OCSW
t.a.v. de heer J.H. Roeters
Postbus 268
9700 AG Groningen

Betreft: zienswijze n.a.v. uw brief met kenmerk OS 13.3528104

Groningen, 7 maart 2013

Geachte heer Roeters,

Naar aanleiding van uw brief d.d. 15 februari 2013 waarin u de voorgenomen bezuiniging op het exploitatiebudget van de Stedenband Groningen-San Carlos aankondigt vanaf het jaar 2014, willen wij u het volgende laten weten.

De Stedenband heeft er begrip voor dat de Gemeente in deze moeilijke tijden drastisch moet bezuinigen. Echter in zowel onze brief aan de raad inzake de bespreking van de Kadernota Internationalisering, als in het gesprek dat wij als bestuur voerden met Jan Kees Kleuver van de Bestuursdienst op donderdag 28 februari jl. hebben wij een voorstel gedaan om op een alternatieve manier de bezuiniging voor de Stedenband te realiseren. Wij hebben begrepen dat onze voorstellen moeilijk realiseerbaar zijn, vanwege bureaucratische processen. Dat vinden we heel jammer.

In juli 2012 presenteerde de Stedenband haar nieuwe visie tot en met het jaar 2016. Een directe korting van € 5000 op onze subsidie betekent voor ons dat wij die visie, die bij de Gemeente positief is ontvangen, niet op adequate wijze kunnen uitvoeren. Dit zal consequenties hebben voor de samenwerking tussen beide steden in de toekomst en zal zijn weerslag hebben op de succesvolle projecten die we met vele Groninger partners uitvoeren.

Wij willen u daarom verzoeken de korting te heroverwegen en met ons in gesprek te gaan over de alternatieven die wij als Stedenband zien om de benodigde bezuiniging toch mogelijk te maken.

Graag maken wij met u en eventueel andere belangrijke besluitvormers bij OCSW op korte termijn een afspraak om de mogelijkheden te bespreken.

Met hartelijke groet,
Namens het bestuur van de Stedenband Groningen-San Carlos,

Sippy van der Meer
Voorzitter

Postbus 268 9700 AG Groningen 050-3676169 sancarlos@groningen.nl
Bezoekadres: Europaweg 8 Groningen
KvK 41011949 Giro 58095

www.groningensancarlos.nl

A global view for local result

Focus op Focus

Het internationale beleid van
Groningen geëvalueerd
(2008 - 2010)

iMPACT

PROJECTMANAGEMENT, TRAINING & ADVIES

© iMpact, september 2001

A global view for local result

iMpact – Projectmanagement, Training & Advies is in 2011 opgericht door Sander Maathuis. Sander is projectleider, adviseur en gecertificeerd trainer met meer dan 10 jaar internationale ervaring. Hij heeft een achtergrond als manager van projecten ter versterking van buitenlandse lokale overheden, lobbyist in Brussel en internationaal trainer.

Sander heeft iMpact opgericht vanuit de missie dat een wereldse blik, lokaal resultaat oplevert voor een gemeente, instelling of bedrijf. iMpact geeft dit vorm door:

- Advisering in het effectief gebruik maken van internationale mogelijkheden als projecten, EU subsidies, kennisnetwerken en stedenbanden.
- Management van extern gefinancierde projecten voor opdrachtgevers van donoren als de Europese Unie, Wereldbank of het Ministerie van Buitenlandse Zaken. iMpact kan de gehele projectcyclus op zich nemen; van het binnenhalen van de projectsubsidie tot de eindrapportage.
- Trainingen in het managen van internationale projecten en interculturele communicatie.

→ iMpact – Projectmanagement, Training & Advies

Sander Maathuis, Eigenaar

E: smaathuis@hotmail.com

M: +31655322764

Samenvatting

Groningen is een internationale stad. Een stad met internationaal georiënteerde kennisinstellingen, bedrijven en een internationale bevolking. *Groningen Wereldstad; Nota gemeentelijke internationale samenwerking 2008 – 2012*, geeft vorm aan dit uitgangspunt. Hiervoor zijn binnen het uitvoeringskader helpen-leren-handel 6 doelstellingen geformuleerd. Dit evaluatierapport geeft, na 3,5 jaar van uitvoering, inzicht in de realisatie van die doelstellingen, het gekozen beleidskader en de organisatie.

De belangrijkste conclusie is dat **Groningen dankzij een focus van het internationaal beleid in staat is geweest om concrete resultaten te behalen**. Groningen heeft gekozen voor een geografische focus op het NOA gebied en een gefocuste rol van de gemeente, als makelaar. Daarnaast is door het benoemen van doelen gekozen voor een duidelijke focus op bepaalde terreinen. Het belangrijkste advies is om **verder te focussen**. Zo kan Groningen een nog grotere impact bereiken. Essentieel daarbij is een verbeterde interne organisatie, verbeterde communicatie en het alloceren van geld naar daar waar de ambitie ligt.

De evaluatie beoordeelt de volgende elementen van het internationaal beleid als positief en moedigt de gemeente aan deze voort te zetten.

- 1) **De integrale benadering.** Het internationaal beleid is geen afzonderlijk beleidsterrein. Het is integraal onderdeel van het gehele gemeentelijke beleid en ondersteunend aan andere beleidsterreinen. Hierdoor is er draagvlak voor en laat het concrete meerwaarde zien.
- 2) **De focus op NOA.** Groningen heeft een duidelijke, geografische focus. De belanghebbenden ervaren deze als natuurlijk. Het zorgt voor richting. De kracht is dat Groningen andere gebieden niet uitsluit, maar pragmatisch benadert. Als 'open stadhuis' biedt de gemeente ruimte voor initiatieven gericht op andere gebieden.
- 3) **De betrokken houding van het College & Raad.** Beide hechten aan internationalisering en onderkennen het belang ervan om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Het collegeprogramma 2010-2014 spreekt een duidelijke internationale oriëntatie uit.
- 4) **Een gedefinieerde positie.** De gemeente heeft zich gepositioneerd als makelaar. Afgezien van de vraag of dit de goede positionering is en of hier goed invulling aan gegeven is, is het goed dat positie gekozen is. Zo is het mogelijk te focussen en zaken af te houden die niet binnen die positie passen.
- 5) **De professionele benadering.** Het college benadert het internationale beleid zakelijk en professioneel door de raad te voorzien van jaarprogramma's en terugblikken.

Uit de evaluatie komen daarnaast de volgende adviespunten naar voren:

- 6) **Geef de missie een langere a-poltieke levensduur.** De internationale beleidsmissie is een afgeleide van de missie van het vorige college. Hiermee bestaat in theorie het gevaar dat deze missie (en daarmee het internationale beleid) een houdbaarheid hebben tot het volgende college aantreed. Dit kan ondervangen worden door een internationale missie te kiezen die afgeleid is van een algemene missie met een langere levensduur, bijvoorbeeld een stadsvisie.
- 7) **Focus op leren en handel.** Het uitvoeringskader kan zich focussen op leren en handel. Helpen hoeft niet langer meegenomen te worden. Dit kan volgens de focusgroep binnen het kader leren en handel vorm krijgen.

- 8) **Formuleer een missie, waar Groningen voor staat.** De geformuleerde missie is geen missie maar een uitvoeringskader. Formuleer voor de volgende nota – in één zin- een heldere missie waar de gemeente Groningen met haar internationale beleid voor staat. **Communiqueer deze missie nadrukkelijk.** Om een missie te realiseren is het essentieel dat de betrokken partners helder voor ogen hebben wat deze inhoud. Dit kan door deze een prominente plek te geven op de website, terug te laten komen in titels van rapporten, op promotiemateriaal te zetten, of op naamkaartjes van uitvoerders te plaatsen.
- 9) **Versimpel het beleidskader.** De huidige nota kent een missie, een visie, 6 doelen en 21 resultaten. Een beleidskader met één missie, één doel en 6 resultaten die hieraan opgehangen zijn, is logischer en duidelijker. Zorg daarbij dat de oorzaak-gevolg structuur van resultaten en doel helder is.
- 10) **Maak het doel en de resultaten SMARTer.** Het Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden (SMART) maken van het doel en de resultaten helpt verder te focussen in de uitvoering. Het helpt om te koersen op concreet resultaat.
- 11) **Update de focus naar de praktijk.** In de praktijk zijn Moermansk, Kaliningrad en Poznan (als partner van Assen) onderdeel geworden van het NOA gebied. Deze praktijk kan in de volgende nota vastgelegd worden. Kijk of het focusgebied naast NOA aangevuld moet worden met China.
- 12) **Verbeter de interne organisatie.** De gemeente spreekt naar buiten toe niet met een stem. Afdelingen spreken elkaar soms tegen of weten niet van elkaar waar ze mee bezig zijn. Dit wordt zowel erkend door de belanghebbenden als de beleidsmakers van de gemeente. Het internationale beleid dient vanuit de gemeente nadrukkelijker gecoördineerd en gestructureerd te worden. Mogelijk biedt een organisatiemodel waarbij alles samengebracht is binnen een Bureau Internationale Zaken uitkomst.
- 13) **Speel beter in op behoeftes van belanghebbenden.** Om de rol van makelaar te kunnen vervullen moet de gemeente beter ingespeeld zijn op de behoeftes van de belanghebbenden. Hiervoor is een meer gestructureerd overleg gewenst. SPIN is hiervoor het geijkte platform.
- 14) **Neem een meer proactieve rol.** Alle belanghebbenden verwachten meer van de gemeente dan alleen de rol van makelaar. Welke rol dat is verschilt per instantie. De gemene deler is dat ze een meer proactieve instelling van de gemeente wensen.
- 15) **Zorg voor eenduidige rapportage** De jaarverslagen en rapportages kennen een verschillend format, waardoor deze onderling niet goed te vergelijken zijn. Daarnaast is het van belang bij terugblikken en jaarprogramma's te kijken in hoeverre de doelen en resultaten behaald zijn. Nu worden alleen activiteiten benoemd. Dit geeft de raad beter inzicht over de vorderingen.
- 16) **Zorg voor uitstekende communicatie.** Geen van de in de nota gestelde communicatiemiddel is gerealiseerd. Wil Groningen zich profileren als internationale stad dan is goede communicatie daarover onontbeerlijk. Als eerste dient de interne communicatie daarvoor op orde te zijn. De gemeente moet met een stem spreken en zorgen voor een reguliere informatievoorziening. De tweede, minstens zo noodzakelijk stap is het verbeteren en meertalig maken van de website en het beschikbaar hebben van meertalig informatiemateriaal over projecten.
- 17) **'Put your money where your mouth is'** In de nota worden ambities beschreven, zonder dat daar budget aan gekoppeld wordt. Als iets prioriteit heeft, moet er geld voor beschikbaar zijn.
- 18) **Gebruik het budget efficiënt en effectief.** Onder de noemer 'helpen' staan 2 doelstellingen genoemd. 1 ervan is behaald en de andere niet. In de begroting is echter wel veruit het meeste geld ingeruimd onder deze noemer. Het rendement is daarmee laag. In de volgende nota dient het geld daar gebudgetteerd te worden waar de focus ligt.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding.....	7
Beleidsevaluatie	9
Organisatie evaluatie.....	17
Conclusie	23

Annexen

I. Bronnen	25
II. Schematische evaluatie beleidsdoelen.....	27

I nleiding

Begin 2008 is door de raad van de gemeente Groningen het beleidsdocument *Groningen Wereldstad: Nota Gemeentelijke Internationale Samenwerking 2008 -2012* vastgesteld. De nota vermeldt een evaluatie van het internationale beleid aan het einde van die periode. De bestuursdienst van de gemeente Groningen heeft iMPact de opdracht gegeven om deze evaluatie uit te voeren. *Focus op Focus: Het internationale beleid van Groningen geëvalueerd (2008-2010)* is hier het resultaat van.

Doel
Het doel van dit evaluatierapport is: **De raad van Groningen heeft helder inzicht in hoeverre de doelen zijn behaald als gesteld in het internationale beleidsprogramma Groningen Wereldstad-Nota gemeentelijke internationale samenwerking 2008-2012.**

Methode
Om bovenstaand doel te bereiken zijn de volgende stappen gezet. Als eerste is –in overleg met de bestuursdienst - een kader vastgesteld waar het internationale beleid op geëvalueerd moet worden. Hierbij zijn de vragen geformuleerd waar de evaluatie antwoord op geeft . Als tweede stap zijn documenten bestudeerd als jaarprogramma's, activiteitenverslagen en besluitennota's om die vragen te kunnen beantwoorden. Als derde stap vonden evaluatiegesprekken plaats met een zogenaamde focusgroep. Dit is een groep die bestaat uit belanghebbenden en beleidsmakers. Belanghebbenden zijn instanties die door de gemeente Groningen aangewezen zijn als belanghebbende en/of mede-uitvoerder van het internationale beleid van Groningen. Er zijn 8 belanghebbenden geïnterviewd, te weten: Gasunie, Stichting Stedenband Groningen-Moermansk, Stichting Stedenband Groningen-San Carlos, Kamer van Koophandel Noord Nederland, Samenwerkingsverband Noord Nederland, Universitair Medisch Centrum Groningen, Rijksuniversiteit Groningen en gemeente Assen. Daarnaast is gesproken met de primaire beleidsmakers van het internationale beleid, te weten: de afdeling OCSW, EZ en de bestuursdienst. Annex I geeft de geraadpleegde bronnen weer en de personen die namens de focusgroep geïnterviewd zijn.

Opzet
Het beleidsdocument *Groningen Wereldstad, Nota gemeentelijk internationale samenwerking* is het uitgangspunt voor de evaluatie. Dit document vormt immers de basis voor de uitvoering van het internationale beleid. De genoemde elementen en paragrafen die in die nota aan bod komen, vormen het raamwerk voor deze evaluatie. In het eerste hoofdstuk Beleidsevaluatie worden de onderdelen missie, visie, focus en beleidsdoelen behandeld. In het tweede hoofdstuk Organisatie evaluatie worden de onderdelen organisatie, participatie, monitoring & verantwoording, communicatie en financiën behandeld. Bij elk onderdeel wordt benoemd wat als positief is geëvalueerd (+) en waar verbetering mogelijk is (↑) Het rapport sluit af met een conclusie.

Beleidsevaluatie

Voor de uitvoering van haar internationale beleid heeft de gemeente Groningen een missie, visie, geografische focus en doelen geformuleerd. In dit hoofdstuk wordt ieder van deze onderdelen afzonderlijk geëvalueerd.

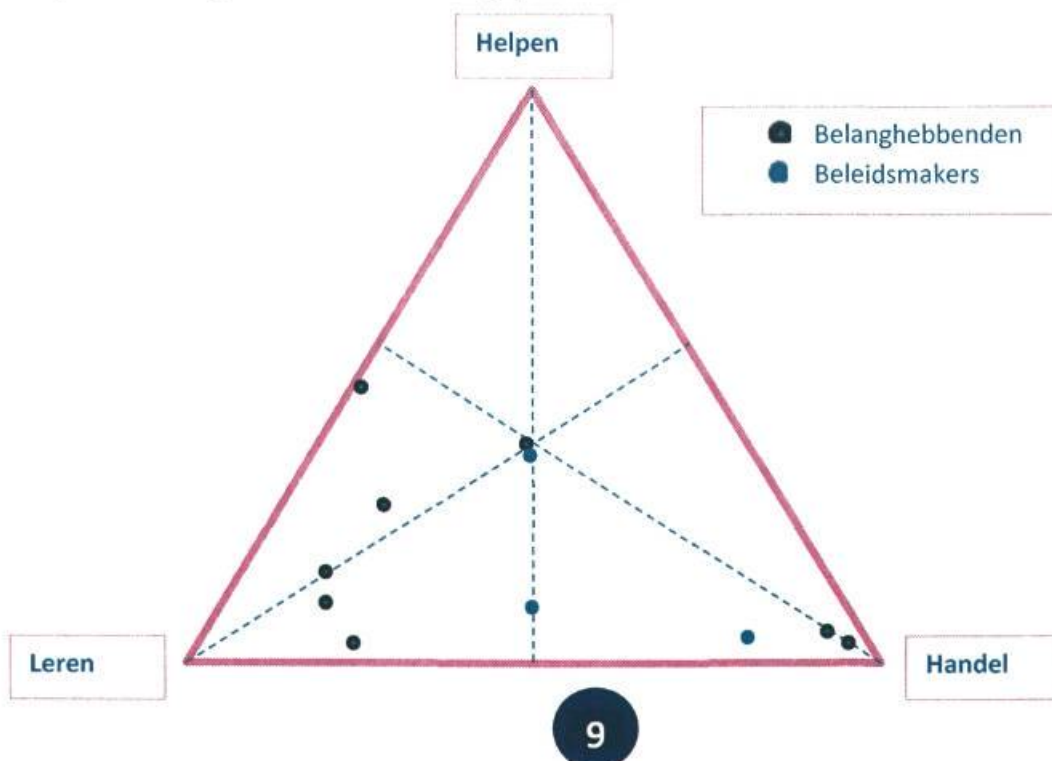
Belang

De gemeente Groningen zou geen internationaal beleid hoeven hebben als er vanuit de gemeenschap geen belang aan gehecht wordt. Daarom is aan de 8 belanghebbenden gevraagd aan te geven wat het belang van internationale contacten voor hun instelling is, om de doelen en missie te bereiken. Met een gemiddelde van 9,8 uit 10 hoeft aan de noodzaak van een gemeentelijk internationaal beleid niet getwijfeld te worden.

Missie

De door de gemeente geformuleerde missie, of beter gezegd uitvoeringskader, van het internationale beleid is 'helpen, handel, leren'. Binnen dit uitvoeringskader wil Groningen een Sociale, Betrokken, Duurzame, Kennis en Sterke stad zijn. Dit kader is een afgeleide van de algemene beleidsmissie van de gemeente Groningen als vastgesteld door het vorige college, te weten 'sterk, sociaal, duurzaam'.

Aan de 8 belanghebbenden en de 3 beleidsmakers is gevraagd hun instantie (of afdeling) te positioneren binnen dit uitvoeringskader dat voorgesteld wordt als een driehoek. De figuur onder geeft deze driehoek weer, opgedeeld in 6 gelijke stukken. Hieruit blijkt dat de gehele focusgroep zich positioneert binnen de drie delen leren-helpen, leren-handel en handel-leren. Niemand positioneert zich in het de 2 delen waar helpen dominant is. Ook de 2 stedenbandstichtingen positioneren zich nadrukkelijk in een ander deel, namelijk leren. Ze geven aan zich niet thuis te voelen in het deel 'helpen' waar de gemeente ze in de nota gepositioneerd heeft.

+ **Zet de integrale benadering door.** De internationale beleidsmissie, ofwel uitvoeringskader, is een afgeleide van de algemene missie van de gemeente Groningen. Groningen heeft daarmee gekozen voor een integrale benadering van het gemeentelijke internationale beleid, waarbij het ondersteunend is aan andere beleidsthema's. Deze benadering staat tegenover de oude zelfstandige benadering, waarbij gemeenten internationaal beleid als thema aan sich zien. Hier bevindt dit beleid zich meestal in de marges van de organisatie, omdat het niet als prioritair gezien wordt. Groningen loopt hiermee *beleidsmatig* voorop in een ontwikkeling die al langer gaande is en beschreven wordt in het VNG rapport *Mondiaal op eigen schaal, gemeentelijk internationaal beleid anno 2009* (VNG, 2010). Het voordeel van deze integrale benadering is dat het voor draagvlak en prioritering binnen de organisatie zorgt.

↗ **Geef de missie een langere a-politieke levensduur.** De internationale beleidsmissie is een afgeleide van de algemene missie van de gemeente Groningen, *zoals geformuleerd door het vorige college*. Hiermee bestaat in theorie het gevaar dat de internationale missie (en daarmee het internationale beleid) een houdbaarheid hebben tot het volgende college aantreedt. Dit kan ondervangen worden door een internationale beleidsmissie te kiezen die afgeleid is van een algemene missie met een langere levensduur, bijvoorbeeld een stadsvisie.

↗ **Focus op leren en handel.** Het uitvoeringskader kan zich voor de toekomst focussen op leren en handel. Helpen hoeft niet meer meegenomen te worden, want dit kan volgens de gehele focusgroep binnen het kader leren-handel vorm krijgen.

↗ **Formuleer een missie, waar Groningen voor staat.** De missie is als gezegd geen missie maar een uitvoeringskader. Een missie dient te zeggen waar een organisatie voor staat. Wat is onze waarde en identiteit. Voor de volgende nota wordt geadviseerd – in één zin- een heldere missie te formuleren waar de gemeente Groningen voor staat met haar internationale beleid. Dit kan bijvoorbeeld zijn: *Versterken van de internationale oriëntatie, van de burgers, instellingen en het bedrijfsleven in de gemeente Groningen* of (meer ideëel) *Bijdragen aan duurzame ontwikkeling van democratie, milieu en sociale cohesie in de wereld*. Onder het kopje beleidsdoelen wordt hier verder op ingegaan.

↗ **Communiceer de missie nadrukkelijk.** Binnen de focusgroep wist niemand de missie in haar geheel te benoemen. Wel wist men dat deze in de nota te vinden was. Om een missie te realiseren is het essentieel dat de betrokken partners die bijdragen aan deze missie helder voor ogen hebben wat deze inhoud. Voor de volgende nota zou het goed zijn als de gemeente Groningen de missie nadrukkelijker communiceert. Dit kan door het een prominente plek te geven op de website, terug te laten komen in titels van rapporten, op promotiemateriaal te zetten, of op naamkaartjes van uitvoerders te plaatsen.

Visie

De visie in de nota is feitelijk geen visie, net als de missie geen missie is. Een visie dient - liefst in één zin- aan te geven *waar een organisatie voor gaat*. De tekst die opgeschreven is onder visie is feitelijk een nadere duiding van de missie en een aanloop naar de doelen. Het is niet één concrete zin. Gevraagd aan de focusgroep of zij de visie kunnen noemen geven deze aan die niet te kennen. Wel denken een aantal belanghebbenden dat deze zich voornamelijk richt op handel. Dit antwoord maakt duidelijk dat *in de uitvoering* de gemeente het imago heeft te gaan voor handel.

↗ **Geen visie geeft duidelijker focus.** Een visie is een *overkoepelend doel* waar een organisatie voor gaat op de lange termijn. Vaak werkt dit overkoepelende doel verwarring in de hand met het *specifieke doel*. Dit doel formuleert waar een organisatie voor gaat op de korte termijn. In de volgende nota kan vanuit de missie meteen een specifiek doel geformuleerd worden, dat men in de uitvoerperiode van de nota wil realiseren. Dit zorgt voor een heldere, meer gefocuste nota.

Geografische focus

Om haar beleidsdoelen te realiseren heeft de gemeente Groningen gekozen voor een geografische focus op Noord- Oost Europa. Ze investeert in de banden met steden in de economische groeizone die zich uitstrekt van de Randstad tot aan de Baltische Staten en Sint Petersburg (de Noordelijke Ontwikkelingsas). Tijdens de uitvoering is ook Moermansk, vanuit handelsperspectief, opgenomen in het NOA gebied.

De gehele focusgroep –met de logische uitzondering van de stichting stedenband San Carlos- kan zich goed tot zeer goed te kunnen vinden in deze focus. Het geeft richting en duidelijkheid. Wel heeft ieder lid van de focusgroep een eigen voorkeur binnen het NOA gebied (wel Duitsland, niet Baltische staten –EZ), of een voorkeur voor het verbreden van het NOA gebied (Scandinavië – EZ, KvK). Ook geven een aantal leden aan dat andere partners (Graz – RuG, Newcastle – UMCG) of landen (BRIC-SNN) niet vergeten moeten worden.

+ **De focus geeft richting én resultaat.** De gemeente Groningen heeft een duidelijke, natuurlijke, focus waar de belanghebbenden zich goed in kunnen vinden. De focus op NOA kan daarom voor de toekomst gehandhaafd blijven. Het voordeel van deze geografische focus is dat daarbinnen accentverschuivingen plaats kunnen vinden. Nu ligt de nadruk op Oldenburg, Bremen, Hamburg en Tallinn, maar in de toekomst kan dit, indien gewenst, best verschuiven naar Kaliningrad, Moermansk of Poznan (partner Assen).

+ **Blijf pragmatisch rond andere gebieden.** Gemeente Groningen biedt naast de focus ruimte voor andere initiatieven vanuit haar rol als 'open stadhuis'. Zo kunnen initiatieven buiten het NOA gebied ondersteund worden zonder van de focus af te stappen. Groningen richt zich nadrukkelijk op NOA, en moet dit zeker handhaven, maar sluit andere gebieden niet uit.

↗ **Update de focus naar de praktijk.** In de praktijk zijn Moermansk, Kaliningrad en Poznan (als partner van Assen) onderdeel geworden van het NOA gebied. Deze praktijk kan in de volgende nota vastgelegd worden. Kijk tevens of het focusgebied naast NOA aangevuld dient te worden met China. In de praktijk is dit voor Groningen het belangrijkste gebied naast de NOA. Waak er wel voor dat met het eventuele uitbreiden van deze geografische focus een discussie losbarst om andere gebieden ook op te nemen in deze focus (Graz, Newcastle, San Carlos).

Doelen gerealiseerd

In de nota staan 6 beleidsdoelen genoemd waaraan gemeente Groningen in de periode 2008-2012 wil werken. Onder staan deze beleidsdoelen vermeld. De schuingedrukte tekst is een specificering van de oorspronkelijke tekst gegeven door de bestuursdienst. Deze paragraaf beschrijft in hoeverre de doelen al dan niet behaald zijn. De beschrijving is kort; alleen de conclusie staat beschreven. De analyse waarmee tot die conclusie gekomen is, is gegeven in annex II. Deze paragraaf beschrijft of *wat Groningen wilde bereiken gelukt is*. De volgende paragraaf beschrijft of

Groningen dit wel moet willen bereiken. De onderliggende vraag is daarbij of de focusgroep deze doelen onderschrijven en zich er als mede-uitvoerder voor verantwoordelijk voelen.

Doel 1. Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, instellingen en bedrijfsleven bij onze (ideële) Stedenbanden (te weten Moermansk en San Carlos).

Dit doel is niet behaald. Van de 5 in de nota geformuleerde resultaten om dit mogelijk te maken is slechts 1 resultaat gedeeltelijk gerealiseerd. Dat het doel niet gerealiseerd is, heeft 2 duidelijke redenen:

1. In het programma 2008 -2010 is voor 3 van de 5 resultaten budget opgenomen. Het is logisch om niet gebudgetteerde activiteiten op te nemen om zo inzichtelijk te maken wat er kan met meer geld. Echter een doel mag niet zodanig in gevaar komen dat als het geld niet beschikbaar komt voor die resultaten het doel ook niet behaald wordt.
2. Uitgevoerde activiteiten staan (gedeeltelijk) niet in dienst van het doel. Het netwerkevenement uit 2009 zou tot doel moeten hebben om de ideële stedenbanden te promoten. Hier richt de activiteit zich echter niet op. Hierna wordt besloten helemaal geen geld meer aan te wenden voor dit resultaat. Onder resultaat b) presenteert de gemeente in haar verslagen alle bijeenkomsten, ontvangsten en missies. Echter slechts een paar staan in dienst van dit doel. De overige zijn onderdeel van andere doelen.

Doel 2. Bijdragen aan duurzame ontwikkeling van democratie, milieu en sociale cohesie in andere gebieden.

Het doel is behaald. Hierbij wordt opgemerkt dat onder 'andere gebieden' met name San Carlos en Moermansk verstaan moeten worden. Het doel kon onder andere behaald worden, omdat voor de 3 onderliggende resultaten budget beschikbaar gesteld was.

Doel 3. Verbeteren van gemeentelijk beleid en projecten door kennis en ervaring uit te wisselen met Partnersteden (te weten Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn).

Het doel is behaald. Opmerkelijk is dat de raad veel belang hecht aan het onderliggende resultaat 3b. 'onderlinge samenwerking op gemeentelijke thema's', (zie motie S&S), maar hier in de nota geen budget voor gealloceerd lijkt te zijn. In de uitvoering blijkt dit wel het geval gezien het grote aantal activiteiten. Het zou goed zijn in de volgende nota en jaarprogramma's duidelijker te zijn over het budget voor activiteiten die hieronder vallen.

Doel 4. Stimuleren internationale oriëntatie van instellingen in bijzonder binnen de stedenbandrelaties (te weten Moermansk en San Carlos) en NOA (te weten Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn).

Het doel is gedeeltelijk behaald. Het resultaat om kunstenaars en instellingen in het NOA gebied uit te wisselen is behaald. De uitwisseling binnen de stedenbanden verbreden is niet behaald. Dit is te verklaren, doordat hier slechts één activiteit voor opgezet is, de Netwerkbijeenkomst "The World is interconnected" in 2009. Vanwege de lage deelname is toen besloten hiermee te stoppen.

Doel 5. Stimuleren groei aantal arbeidsplaatsen ('Pieken') en aantal buitenlandse studenten.

Het doel is behaald. Weliswaar zijn 2 van de 4 resultaten niet uitgevoerd. Zo is geen haalbaarheidsstudie gehouden om te kijken naar het opzetten van een welkomstcentrum (resultaat c). Ook zijn geen internationale projecten ondersteund die de economische positie van Groningen

profiëren. Echter veruit het belangrijkste resultaat onder dit doel 'het profiëren van de economische sector en kennisinstellingen' is wel behaald. Hier zijn veel activiteiten opgezet met goed resultaat. Zo zijn buitenlandse bedrijven ingekomen voor de bedrijven contact dagen, is het aantal Chinese studenten toegenomen, is het Confisiusinstituut opgericht, zijn de banden aangehaald met Moermansk door de energiesector (Gasunie is lid geworden van het Baltic Network Forum) en zijn de contacten aangehaald met Healthy Aging instituten.

Doel 6. Vergroten kansen op externe (Europese) subsidies voor gemeentelijke projecten.

Het doel is gedeeltelijk behaald. Groningen heeft zich actief ingezet om de internationale contacten en netwerken te onderhouden en actief te lobbyen in Brussel. In het bijzonder rond de prioritaire thema's Aging en Energy. Wat niet behaald is, is het aanbieden van een gestructureerd traject om medewerkers te trainen in het aanvragen van subsidies. Ook is haast geen meertalige informatie aanwezig. Belangrijke reden voor het niet behalen van deze laatste twee resultaten is dat hier geen budget voor beschikbaar gesteld was. Van het begin af aan was het dus al de vraag of dit doel behaald kon worden.

Conclusie

In totaal zijn 3 beleidsdoelen behaald, 2 gedeeltelijk behaald en 1 niet behaald. De figuur onder laat dit zien. Bij het vaststellen van de nota was dit al enigszins te voorspellen. Voor de belangrijkste resultaten was budget beschikbaar om zodoende die doelen te realiseren. Voor de doelen die gedeeltelijk gerealiseerd zijn, geldt dat hiervoor veelal te weinig budget was om ze geheel te behalen. Budget is overigens niet de reden dat doel 1 niet behaald is. Hier is de focus in de uitvoering verschoven van de stedenbanden naar andere doelen.

Doel 1. Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, instellingen en bedrijfsleven bij onze (ideële) Stedenbanden (*Moermansk en San Carlos*)

Doel 4. Stimuleren internationale oriëntatie instellingen in bijzonder binnen de stedenbandrelaties (*Moermansk en San Carlos*) en NOA (*Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn*).

Doel 6. Vergroten kansen op externe (Europese) subsidies voor gemeentelijke projecten.

Doel 2. Bijdragen aan duurzame ontwikkeling van democratie, milieu en sociale cohesie in andere gebieden.

Doel 3. Verbeteren van gemeentelijk beleid en projecten door kennis en ervaring uit te wisselen met Partnersteden (*Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn*).

Doel 5. Stimuleren groei aantal arbeidsplaatsen ('Pieken') en aantal buitenlandse studenten

+ Handhaaf Meetbare doelen en resultaten... De nota heeft doelen en resultaten geformuleerd die, hoewel niet SMART, wel enigszins meetbaar zijn. Dergelijke helder geformuleerde doelen en resultaten geven richting en focus aan de uitvoering. Natuurlijk wordt ook inzichtelijker

wat niet behaald is en waar men op afgerekend kan worden. Dit weerhoudt mensen soms van het formuleren van objectief verifieerbare doelen. Zeker als internationaal beleid onder druk staat. In Groningen, waar zowel Raad als College, het belang van internationaal beleid onderschrijven, kunnen deze doelen en resultaten zonder angst voor *politieke* afrekening nog duidelijker geformuleerd worden. Als college en raad staan voor wat ze zeggen én daar voldoende middelen voor beschikbaar stellen is dit een belangrijke volgende stap naar et verder professionaliseren van het internationaal beleid.

➤ **...Maar maak ze SMARTer.** Het Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden (SMART) maken van de doelen en resultaten helpt verder te focussen in de uitvoering. Men kan zo nog concreter koersen op resultaat. Een doel kan overigens alleen maar SMARTer geformuleerd worden als de interne organisatie op orde is. Zo moet er voldoende budget aanwezig zijn en moet helder zijn wie de verantwoordelijke voor elk doel is, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

➤ **Versimpel de structuur.** Sommige doelen in de nota zijn minder van belang dan andere en sommige zijn feitelijk een resultaat naar een doel toe dan een doel op zich (binnenhalen subsidies). Een logische opbouw is om één doel te formuleren en daar verschillende resultaten aan op te hangen die nodig zijn om dat doel te realiseren. Dit kan eenvoudig op basis van het bestaande kader.

Doelen gewaardeerd

Nog belangrijker dan het behalen van de doelen, is te kijken of de belanghebbenden dit ook van nut vinden. Waarom zal je je er anders voor inzetten. In de figuur onder staat het gemiddeld belang aangegeven dat de focusgroep voor hun organisatie hecht aan elk beleidsdoel. Belang is daarbij geformuleerd als constatering, niet als waardering. Uit de figuur blijkt nadrukkelijk dat zowel belanghebbenden als beleidsmakers meer belang hechten aan beleidsdoelen 3, 4, 5 en 6 dan aan beleidsdoel 1 en 2.

Beleidsdoel	Belang		
	B	BM	T
1. Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, instellingen en bedrijfsleven bij onze (ideële) Stedenbanden (<i>te weten Moermansk en San Carlos</i>).	6,3	4,7	5,5
2. Bijdragen aan duurzame ontwikkeling van democratie, milieu en sociale cohesie in andere gebieden.	5,8	4,7	5,3
3. Verbeteren van gemeentelijk beleid en projecten door kennis en ervaring uit te wisselen met Partnersteden (<i>te weten Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn</i>).	7,5	8,7	8,1
4. Stimuleren internationale oriëntatie van instellingen in bijzonder binnen de stedenbandrelaties (<i>te weten Moermansk en San Carlos</i>) en NOA (<i>te weten Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn</i>).	8,5	8,7	8,6
5. Stimuleren groei aantal arbeidsplaatsen ('Pieken') en aantal buitenlandse studenten.	7,5	8,7	8,1
6. Vergroten kansen op externe (Europese) subsidies voor gemeentelijke projecten.	7,8	8,7	8,3

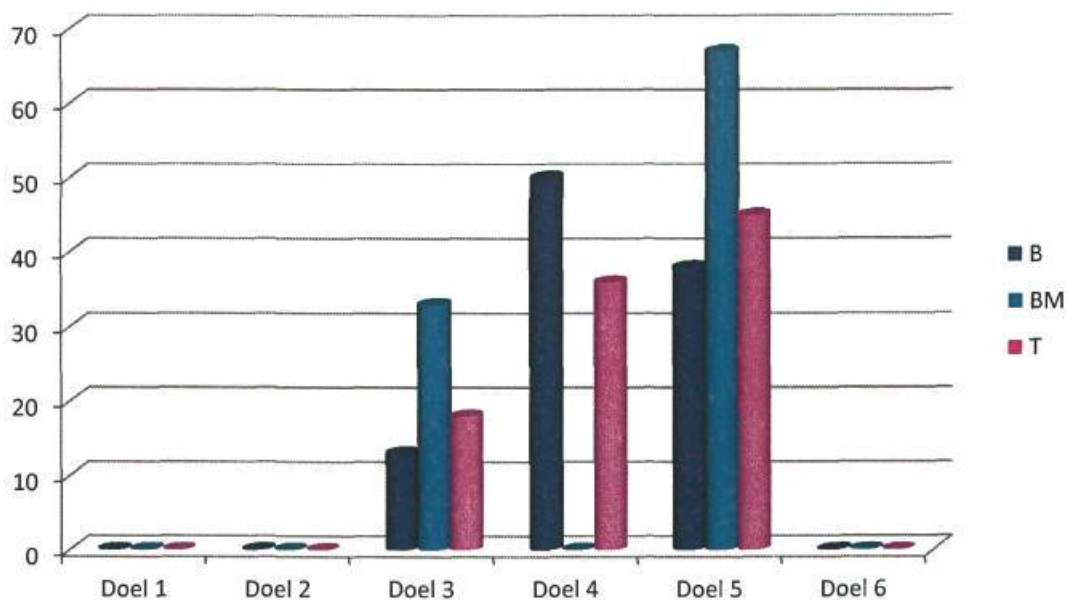
B = belanghebbende

BM = beleidsmaker

T = Totaal

De focusgroep is daarnaast specifiek gevraagd één beleidsdoel uit te kiezen dat voor hen essentieel is om opgenomen te worden in de volgende beleidsnota. De figuur onder geeft dat in percentages weer. Drie dingen vallen hierbij op.

1. Niemand, ook de stedenbandstichtingen niet, vinden beleidsdoel 1 het belangrijkste. Zij geven aan liever te werken onder of aan doelstelling 4.
2. Doelstelling 6, die in bovenstaande figuur nog als één na belangrijkste ervaren wordt, wordt geen enkele keer genoemd als belangrijkste om mee te nemen in de volgende nota. De argumentatie is dat het verkrijgen van subsidies geen doel op zich is maar een instrument.
3. Beleidsdoel 4 wordt door de belanghebbenden het vaakst genoemd om mee te nemen als doelstelling in de volgende nota, terwijl de beleidsmakers deze geen enkele keer noemen.

➤ **Minder doelen, meer focus** In een volgende nota kunnen de doelen 1 en 2 achterwege blijven. Deze zijn volgens de focusgroep genoeg gewaarborgd binnen doel 4. Doel 6 hoeft niet als doel opgenomen te worden in de nota. Het kan beter als resultaat meegenomen worden om de doelen 3, 4 en 5 te bereiken. Het advies is om doelen 3, 4 en 5 om te werken tot één doel en daar meerdere resultaten onder te plakken.

Organisatie evaluatie

De nota beschrijft de organisatie die nodig is om het boven beschreven beleid te realiseren. De onderdelen die daarin behandeld worden zijn interne organisatie, participatie, monitoring & verantwoording, communicatie en verantwoording. In dit hoofdstuk zijn deze onderdelen geëvalueerd.

Interne organisatie

Groningen heeft de uitvoering van het internationale beleid bij verschillende diensten en instellingen ondergebracht. Zo is bij EZ de beleidsadviseur internationale betrekkingen verantwoordelijk voor de handelscontacten. De coördinator externe betrekkingen, die geplaatst is bij de bestuursdienst, is verantwoordelijk voor buitenlandse betrekkingen en subsidiezaken. De uitvoering van de twee stedenbanden is gedelegeerd aan stedenbandstichtingen die onderdak hebben bij de dienst OCSW. Bestuurlijk zijn de internationale activiteiten bij verschillende portefeuillehouders ondergebracht. De burgemeester is verantwoordelijk voor de internationale betrekkingen en de wethouder Economische Zaken voor economische handelsbetrekkingen. De nota stelt dat bewust niet gekozen is voor een clustering van externe betrekkingen, handelsrelaties en subsidiemanagement in een organisatieonderdeel. Men wil eerst inhoud aan de structuur brengen.

In reactie op deze organisatiestructuur merken de belanghebbenden op dat de gemeente, specifiek de trekkers vanuit de afdeling EZ en bestuursdienst vaak onvoldoende op de hoogte zijn van wat er bij elkaar speelt. Het komt zelfs voor dat ze elkaar tegenspreken.

+ **Het college hecht belang aan internationalisering.** In het collegeprogramma 2010-2014 is een internationale oriëntatie aanwezig. Het wordt van belang geacht om doelen te realiseren.

↑ **Verbeter de interne organisatie.** Alle belanghebbenden geven aan dat de interne organisatie binnen de gemeente verbeterd moet worden. Veel geven als advies om voor een organisatie-model te kiezen waarbij alles samengebracht is binnen een bureau internationaal. Dit zou de onderlinge samenhang en afstemming naar buiten verbeteren. De Stichting Stedenband Moermansk ziet als bijkomend voordeel dat mensen dan flexibeler ingezet kunnen worden. In rustige periodes waarbij weinig activiteiten plaatsvinden voor de stedenband kan die capaciteit ingezet worden voor andere activiteiten.

Participatie

De gemeente streeft bij de uitvoering van het beleid de rol van makelaar na. Hierbij wil het stadhuis en de betrokkenheid van het bestuur als een brug dienen tussen bedrijven met internationale contacten en maatschappelijke instellingen met internationale activiteiten. De focusgroep is gevraagd hoe ze de rol van de gemeente als makelaar in de afgelopen periode waardeert. De belanghebbenden waarderen dit met een 5,7. De beleidsmakers waarderen zichzelf met 7,3. Voor de kleine onvoldoende van de belanghebbenden worden verschillende redenen gegeven: De gemeente heeft een te weinig actieve houding; De gemeente heeft nooit duidelijk gemaakt dat ze deze rol nastreeft; De gemeente heeft intern de zaken niet op orde waardoor een

diffuus beeld ontstaat wat ze wil. Het meest helder is de feedback van de Gasunie. Zij zien de gemeente als een doorgeefluik van informatie zonder filter. Om een goede makelaar te zijn moet de gemeente weten wie haar klanten zijn en waar hun behoefte ligt. Dit weet ze niet. De belanghebbenden geven daarnaast aan dat ze de interactie met de gemeente als ad hoc ervaren. Ze worden bij tijd en wijle over activiteiten geïnformeerd als het vaktreffen of internationale bijeenkomsten, maar missen structuur. De belanghebbenden geven aan behoefte te hebben aan een structureel contact en een duidelijk werkplan op basis waarvan men met elkaar samenwerkt.

Op de vraag hoe de gemeente haar rol als makelaar beter kan vervullen komen de volgende adviezen: SPIN benutten om hier activiteiten onderling af te stemmen; Door beter haar klanten te kennen (volgens Gasunie kan de provincie de gemeente hierbij ten voorbeeld zijn); Beter interne afstemming tussen de beleidsmakers binnen de gemeente; en beter weten wat er speelt bij de belanghebbenden door meer regulier overleg.

De belanghebbenden is daarnaast gevraagd aan te geven welke rol ze nog meer van de gemeente verwachten. De antwoorden zijn divers: partner in projecten en in strategische netwerken, facilitator van voorzieningen en personen, PR machine ('je verkoopt als makelaar pas een huis als je het goed aanprijst'), marketeer van de stad, bouwer van internationaal beleid ('een makelaar bouwt niets en dat moet de gemeente wel nastreven'), lobbyist, visionair met grotere verantwoordelijkheid voor de regio. De gemeenschappelijke deler in al deze rollen die de gemeente zou moeten vervullen is dat ze *een actievere rol van de gemeente* verwachten die verder gaat dan die van makelaar.

Overigens prijzen alle belanghebbenden zonder uitzondering de rol van de personen die namens de gemeente als hun contactpersoon optreden. Dat zij onvoldoende slagen in hun rol van makelaar, wijdt men aan de (onduidelijke) interne structuur binnen de gemeente en de (te) brede en volle portefeuilles van de contactpersonen.

+ **Positie gedefinieerd.** Het is goed dat de gemeente een positie voor zichzelf heeft gedefinieerd. Zo is het enerzijds mogelijk te focussen en anderzijds dingen af te houden die niet binnen die positie passen. De afgelopen periode laat wel zien dat de gekozen positie geherdefinieerd dient te worden.

↗ **Speel beter in op behoeftes van belanghebbenden.** Om de rol van makelaar te kunnen vervullen moet de gemeente beter inspelen op de behoeftes van de belanghebbenden. Hiervoor is gestructureerd overleg wenselijk. SPIN is hiervoor het geijkte platform.

↗ **Neem een meer proactieve rol** Alle belanghebbenden verwachten meer van de gemeente dan alleen de rol van makelaar. Welke rol dat is verschilt per instantie. De gemene deler is dat ze een meer proactieve instelling van de gemeente wensen.

Monitoring & verantwoording

De nota stelt dat een integrale en periodieke monitoring en evaluatie plaats moet vinden van het beleid. In de periode 2008 – 2011 is de raad ieder jaar voorzien van een jaarprogramma en een terugblik over de afgelopen periode.

+ **Professionele benadering** De gemeente benadert het internationale beleid zakelijk en professioneel door de raad als beloofd te voorzien van jaarprogramma's en terugblikken.

↗ **Zorg voor eenduidige rapportage** De jaarverslagen en rapportages kennen een verschillend format, waardoor deze onderling niet goed te vergelijken zijn. Ook is zo niet goed te zien in hoeverre de resultaten behaald zijn. Daarnaast zijn de verslagen sterk gericht op de activiteiten. Het is van belang bij terugblikken en jaarprogramma's ook te kijken in hoeverre de doelen en resultaten behaald zijn en mogelijke obstakels in de uitvoering te benoemen.

Communicatie

De nota zet stevig in op communicatie. "Onze ambities vragen om een forse injectie ten aanzien van voorlichting en communicatie." Dit zou zijn vorm moeten krijgen in: Een meertalige en ge-update website, een publiekscampagne, meertalige informatiebrochures over projecten en beleid.

Wie anno 2011 als algemeen geïnteresseerde de zoekterm 'Groningen+Internationaal' intoets in een zoekmachine komt uit op de site van COS Groningen. 'Groningen Internationale Betrekkingen' leidt naar de site van de gelijknamige opleiding van de RuG. Voor een stad die zich wil profileren als internationale stad is dat een misser.

Op de site van de gemeente Groningen komt bij het intoetsen van 'internationaal' als vierde 'hit' 'internationale relaties' naar boven. Dit blijkt een onderdeel te zijn van de pagina 'stedenbanden'. Deze pagina wordt gehanteerd als dé startpagina voor alle internationale activiteiten van de gemeente. Het is niet helder hoe vanuit de homepage van de gemeente naar deze pagina te komen is. De website is dus niet ge-update en niet meertalig gemaakt.

Ook de andere genoemde communicatie instrumenten zijn niet ingezet. Er is geen publiekscampagne geweest voor de stedenbanden en geen meertalige informatiebrochures. Dit lag in de lijn der verwachting. In de nota staan deze activiteiten wel benoemd, maar is aangegeven dat hier nog geen budget voor gereserveerd is. Door het uitblijven van dit budget zijn deze activiteiten nooit uitgevoerd.

De belanghebbenden is gevraagd hoe ze de communicatie van de gemeente over het internationale beleid waarderen. Niet verassend geven ze de gemeente een onvoldoende, een 5,5. Hiervoor geven ze de volgende redenen: Er is geen structurele communicatie zoals een reguliere nieuwsbrief of goede website. Wel is er communicatie op activiteitsniveau, maar deze is ad hoc en niet gestructureerd; Ik weet dat er veel gebeurt, maar ik weet niet wat; Er is een goede PR rond handelsmissies, maar minder op andere terreinen; De communicatie is selectief, meer vanuit het belang van de gemeente dan van het belang van ons als belanghebbenden; De gemeente heeft intern de communicatie niet op orde waardoor er met twee monden gesproken wordt; en er is te weinig regie en het is niet duidelijk wie de probleemhouder vanuit het bestuur is. Hieruit komt naar voren dat als de gemeente bovenstaande activiteiten wel had uitgevoerd de tevredenheid waarschijnlijk niet veel hoger was geweest. Vanuit de belanghebbenden bestaat behoefte om ook op andere terreinen de communicatie te verbeteren.

De beleidsmakers zijn ook erg kritisch naar zichzelf. Zij geven zichzelf een 4,7 voor hun communicatie. Als reden geven ze hiervoor: We geven alleen ad hoc persberichten uit; Er is geen

goede nieuwsbrief en website; Er is geen meertalige communicatie beschikbaar. We moeten scherper communiceren wat men van ons kan verwachten; We communiceren nu veel te versnipperd. Hieruit blijkt dat de beleidsmakers zich herkennen in de kritiek die de belanghebbenden noemen. Het goede is dat iedereen het eens is over het probleem en dat iedereen de noodzaak inziet van verbetering.

↑ **'Put your money where your mouth is'** Als de nota stelt dat de ambities een forse injectie vragen ten aanzien van voorlichting en communicatie, dan moet hier ook geld voor gebudgetteerd worden. Het blijft anders een loze belofte.

↑ **Weet waar de behoefte ligt.** Als de gestelde communicatiedoelen wel gerealiseerd waren, zou de waardering van de belanghebbenden over de communicatie van de gemeente niet veel beter zijn. Die behoefte ligt namelijk ergens anders. Zij willen graag een eenduidige (met een stem) en reguliere informatievoorziening van de gemeente. De gemeente dient hiervoor **eerst de interne communicatie op orde** te hebben.

↑ **Verbeter de website.** Geen enkele organisatie kan tegenwoordig zonder goede website. Voor veel mensen is dit de eerste en belangrijkste informatiebron. Het is hét visitekaartje. Dit geldt duidelijk niet voor de site van Groningen die het internationale beleid moet promoten. De website suggereert ten eerste dat het alleen gaat over stedenbanden. Die naam moet veranderen in 'Internationaal' of 'Internationale zaken' om aan te sluiten op de bestaande praktijk. Hier kunnen dan alle internationale activiteiten van Groningen aan bod komen van projecten, tot samenwerkingsrelaties en stedenbanden. Ook fair trade en Millenniumgemeente, die nu nog op deze site ontbreken, zouden hier een plek kunnen krijgen. De site 'internationale zaken' van de gemeente Utrecht kan hier wellicht ter inspiratie dienen <http://www.utrecht.nl/smartsite.dws?id=213>

↑ **Zorg voor een digitaal archief.** De informatievoorziening op de site kan vergroot worden door alle nieuwsbrieven digitaal beschikbaar te maken in een archief.

Financiën

De begroting van het internationale beleid heeft een omvang van ruim drie ton, waarvan ruim de helft incidentele middelen betreffen waar nog financiering voor gevonden moet worden. In de uitvoering was de begroting daarmee effectief 1,5 ton. Dit is exclusief formatieplaatsen en een aantal activiteiten die een internationale component hebben, maar op een andere begroting staan.

Groningen heeft gekozen voor een integrale benadering van het internationale beleid. Hierdoor is dit budget voor een deel verweven met andere budgetten van de afdelingen EZ, OCSW en de bestuursdienst. Volledig inzicht wat de investering is op internationaal beleid is daardoor niet te krijgen.

↑ **Maak het budget inzichtelijker.** Het internationale budget is voor een deel verweven met andere budgetten. Dit is een logisch gevolg van de integrale benadering waarbij internationaal beleid ondersteunend is aan andere beleidsterreinen. Om toch inzicht te geven in de investeringen op internationaal terrein kan ervoor gekozen worden om alleen coördinatiebudget en primaire internationale activiteiten op te nemen onder deze noemer. Voor de budgetten die onder een andere afdeling vallen kan men een percentage nemen van wat internationaal uitmaakt van het gehele budget. Voor zover mogelijk.

↑ **'Put your money where your mouth is'** Het is al eerder gezegd, maar ambitie kan niet zonder geld. Als iets geprioriteerd wordt, moet er geld voor beschikbaar zijn. Als geen extra budget beschikbaar gesteld wordt, moet binnen het budget gekozen worden voor een andere focus.

↑ **Gebruik het budget efficiënt en effectief.** Onder de noemer 'helpen' staan 2 doelstellingen genoemd. 1 ervan is behaald en de andere niet. In de begroting is echter veruit het meeste geld ingeruimd onder de noemer helpen. Het rendement is daarmee laag. In de volgende nota dient het geld daar gebudgetteerd te worden waar de focus ligt.

Conclusie

De gemeente Groningen heeft in de periode 2008-2010 professioneel uitvoering gegeven aan de nota Groningen Wereldstad. Door binnen het internationale beleid een focus aan te brengen is de gemeente in staat geweest om concrete resultaten te behalen. Zo heeft de gemeente gekozen voor een als natuurlijk ervaren geografische focus gericht op het NOA gebied. Ook heeft zij voor zichzelf gekozen voor een beperkte, gefocuste rol als makelaar. Daarmee is duidelijk wat van de gemeente verwacht kan worden. Door in de nota heldere doelen en resultaten te benoemen is tevens duidelijk gefocust op bepaalde terreinen. Hier is concreet resultaat op behaald.

Het advies is om deze focus verder door te zetten. Focus op Focus. Dit stelt de gemeente in staat om een nog grotere impact te bereiken. Daarbij is het verstandig om van binnen naar buiten te werken. Een eerste *noodzakelijke* stap is het verbeteren van de eigen interne organisatie om met één stem te spreken en effectiever te werken. Als tweede kan het beleid zich focussen binnen het kader leren en handel. Hierbinnen dient de gemeente één doel op te stellen en daaraan de resultaten op te hangen hoe dit te realiseren. Deze resultaten dienen SMART geformuleerd te zijn. Dankzij deze versimpeling en verscherping van het beleidskader is er meer focus. Dit zal resulteren in meer impact. Deze focus helpt ook in de derde stap om de communicatie naar buiten toe te verbeteren. Dit is nu nog te veel een ondergeschoven kind waar nodig in geïnvesteerd dient te worden. Een voorwaarde voor bovenstaande is dat de ambitie en prioriteiten gedekt wordt door geld. Een ambitie benoemen zonder er geld voor beschikbaar te hebben is een loze belofte. Door verder te focussen op focus zal de impact van het internationale beleid omhoog gaan. Dit versterkt het profiel van wereldstad Groningen.

Annex I Bronnen

Voor de evaluatie is gebruik gemaakt van schriftelijke bronnen en van gesprekken met de focusgroep. Onder staan deze bronnen beschreven.

Schriftelijke bronnen

- *Groningen Wereldstad, Nota gemeentelijke internationale samenwerking 2008-2012*
- *Jaarprogramma 2009*
- *Terugblik 2009 en Jaarprogramma 2010*
- *Terugblik 2010*
- *Internationalisering 2011 gemeente Groningen*

Focusgroep

Voor de evaluatie zijn 8 instanties gesproken, de zogenaamde focusgroep. Deze is onder te verdelen in belanghebbenden en beleidsmakers. Onder belanghebbenden worden de instanties verstaan, die belang hebben bij het internationale beleid van Groningen. Zij geven er mede vorm aan. Onder beleidsmakers worden de gemeentelijke afdelingen verstaan, die het beleid voornamelijk vorm hebben gegeven. Zij geven er tevens vorm aan. In de tabel onder staan de personen die namens de instanties geïnterviewd zijn.

Belanghebbenden	Geïnterviewde	Functie
Gasunie	Huub van Haelen	Envoy*
Stedenband Groningen-Moermansk	Rudy Kapsenberg	Coördinator
Stedenband San Carlos	Muriël Duindam	Hoofd Bureau
KvK Noord	Rikus Stuit	Consulent Internationale Handel
Samenwerkingsverband Noord Nederland	Albert Haan	Projectmanager Nordconnect
Gemeente Assen	Leo van Buiten	Beleidsmedewerker internationale zaken
Universitair Medisch Centrum Groningen	Josine van t Klooster	Liaison officer
RijksUniversiteit Groningen	Jodien Houwers	Beleidsadviseur Internationale Samenwerking
Beleidsmakers	Geïnterviewde	Functie
OCSW, Gemeente Groningen	Maria Blom	Beleidsadviseur
EZ, Gemeente Groningen	Diderik Koolman	Hoofd
	John Ebbink	Beleidsadviseur Internationale Economische relaties
Bestuursdienst, Gemeente Groningen	Sharon Smit	Coördinator Externe Betrekkingen

*Deze functie werd door de geïnterviewde vervuld gedurende de uitvoeringsperiode van de nota Groningen Wereldstad

Annex II Schematische Evaluatie Beleidsdoelen

In de nota *Groningen wereldstad* zijn 6 beleidsdoelen genoemd die ieder weer uitgesplitst zijn in een aantal resultaten. In de tabel hieronder staan deze doelen en resultaten genoemd. De tekst in *italic* is een nadere specificatie van het resultaat, als gegeven door de bestuursdienst. De mate waarin een beleidsdoel behaald is hangt af aan de mate waarin de onderliggende resultaten behaald zijn. De resultaten zijn op twee niveaus geëvalueerd. Het eerste niveau is kwantitatief. Hierbij is gekeken of de resultaten daadwerkelijk gerealiseerd en uitgevoerd zijn. Dit is gebeurd op basis van kwantitatieve indicatoren. De schriftelijke bronnen die hiervoor beschikbaar waren en gebruikt zijn, zijn: *jaarprogramma 2009, jaarprogramma 2010* (met terugblik op 2008 en 2009), *terugblik 2010* en *jaarprogramma 2011*. Waar schriftelijke bronnen ontbreken of deze lastig te achterhalen zijn, is dit gebeurd op basis van gesprekken met leden van de focusgroep. Het tweede niveau is kwalitatief. Hierbij is gekeken of de al dan niet behaalde indicator de gewenste impact heeft op het resultaat. Hier zijn ook de genoemde schriftelijke bronnen gebruikt, maar zijn gesprekken met leden van de focusgroep een belangrijker methode.

Als het voorgenomen resultaat behaald is, is het **groen** gekleurd. Als het gedeeltelijk behaald is, is het **oranje** gekleurd. Als het niet behaald is, is het **rood** gekleurd. De waardering voor de resultaten is vertaald naar de desbetreffende beleidsdoelen. Deze krijgen hierdoor ook de waardering 'behaald', 'gedeeltelijk behaald', of 'niet behaald.'

1. Stimuleren van betrokkenheid van inwoners, instellingen en bedrijfsleven bij onze (ideële) stedenbanden (*te weten San Carlos en Moermansk*)

Resultaten	Indicatoren (kwantitatief)	Impact (kwalitatief)
a) In de periode 2008 – 2011 hebben meer inwoners, instellingen en bedrijven kennis gemaakt, of deelgenomen aan een uitwisseling dan voorheen.	<ul style="list-style-type: none"> Aantal inwoners, instellingen en bedrijven dat deel heeft genomen aan een netwerkbijeenkomst georganiseerd door de gemeente. 	De impact is nihil, vanwege beperkte deelname. Hierop is besloten (2010) de capaciteit aan te wenden voor andere activiteiten als lobby event Brussel en energy carrier event. Deze dragen echter niet bij aan bovengenoemd doel. Iets wat de netwerkbijeenkomst ook niet deed, omdat deze zich niet richtte op de stedenbanden maar op Europa.
	- 1 Netwerkbijeenkomst The World is Interconnected, 16 april 2009 met lage deelname	
b) De gemeente Groningen heeft organisaties	<ul style="list-style-type: none"> Aantal organisaties bij elkaar gebracht 	De impact is beperkt. De activiteiten die

<p>bij elkaar gebracht door middel van 'Open Stadhuis'(makelaarsfunctie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gehanteerde methoden om rol van makelaar te spelen.</i> <p>- In 2009 hebben 24 bezoeken, ontvangsten en missies plaatsgevonden. Bij 5 daarvan waren Groningse organisaties betrokken gericht op de ideële stedenbanden. Overige waren niet in kader van bovenstaand doel.</p> <p>- ontvangsten, bezoeken, deelname aan bijeenkomsten en evenementen, netwerk openstellen</p>	<p>uitgevoerd zijn in het kader van dit doel richten zich er maar voor 20% op. Merendeel zijn gemeentelijke bezoeken. De belanghebbenden geven de gemeente gemiddeld een 5,7 als waardering voor haar makelaarsfunctie. Die is daarmee onvoldoende. De beleidsmakers geven zichzelf een 7,3. Gehoord kritiekpunt is dat je als makelaar exact moet weten wat de behoefte van je belanghebbenden is. Hier schiet de gemeente flink tekort.</p>
<p>c/d)De stedenbanden hebben een grotere bekendheid?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gehanteerde informatiemethoden</i> • <i>Verspreiding onder de doelgroep</i> <p>-Per jaar gaan er van beide stichtingen minimaal 4 nieuwsbrieven uit</p> <p>-Beide stichtingen maken verantwoording voor de raad.</p> <p>- reguliere communicatiemiddelen als stadsberichten, website en Oog TV</p>	<p>→De impact is nihil, doordat er geen nieuwe communicatiecampagnes zijn opgezet om de stedenbanden te promoten.</p>
<p>e)Een in de zusterstad uitgevoerd project is overdraagbaar of zichtbaar in Groningen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aantal overgedragen project</i> • <i>Methoden van verspreiding</i> <p>-Er zijn geen project overgedragen</p> <p>-Geen (geen geld beschikbaar voor prijsvraag en/of andere methoden)</p>	<p>De impact is nihil. Er is geen enkele activiteit geweest om dit resultaat te realiseren.</p>

Conclusie: Het is niet behaald. Van de 5 resultaten om dit mogelijk te maken is er slechts 1 gedeeltelijk gerealiseerd. Dat het doel niet gerealiseerd is, heeft 2 duidelijke redenen:

- 1) In het programma 2008 -2010 is voor 3 van de 5 resultaten budget opgenomen. Het is logisch om niet gebudgetteerde activiteiten op te nemen om zo inzichtelijk te maken wat er kan met meer geld. Echter een doel mag niet zodanig in gevaar komen dat als het geld niet beschikbaar komt voor die resultaten het doel ook niet behaald wordt.
- 2) Uitgevoerde activiteiten staan (gedeeltelijk) niet in dienst van het doel. Het netwerkevenement zou tot doel moeten hebben om de ideële stedenbanden te promoten. Hier richt de activiteit zich echter niet op. Hierna wordt besloten helemaal geen geld meer aan te wenden voor dit resultaat. Onder resultaat b) presenteert de gemeente in haar verslagen alle bijeenkomsten, ontvangsten en missies. Echter slechts een paar staan ten dienste van dit doel. De overige zijn onderdeel van andere doelen.

2. Bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van democratie, milieu en sociale cohesie in andere gebieden

Resultaten	Indicatoren (kwantitatief)	Impact (kwalitatief)
a) Versterkte organisatie van de stedenbanden San Carlos en Moermansk	<ul style="list-style-type: none"> • Meer ondersteuning dan voorheen aan de stichtingen stedenband 	De impact van dit resultaat op het doel is gemiddeld. Het extra budget werd namelijk met name ingezet voor de interne organisatie van de stichtingen. Dit is echter wel een eerste voorwaarde om die stichtingen bij te laten dragen aan het doel
	-Budget voor stedenbanden per 2009 verhoogd met 21.000	
b) Actief in samenwerkingsprojecten (Moermansk en San Carlos)	<ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan internationale projecten 	De impact is hoog. Beide stedenbanden zijn actief met projecten op verschillende terreinen.
	-Stedenband Moermansk ontwikkeld op 7 terreinen projecten waaronder LOGO East. -Stedenband San Carlos ontwikkeld op 5 terreinen projecten waaronder LOGO South	
c) Groningen hoort bij top 3 'Fairtrade gemeenten' in 2010	<ul style="list-style-type: none"> • Deelname Millenniumcampagne, in bijzonder doelstelling 'Eerlijke handel' 	De impact is hoog. Groningen werd in maart 2009 de eerste Fairtrade gemeente (samen met Goes) en behoudt titel ook in 2010. Deelname aan Millenniumcampagne rond doel eerlijke handel draagt direct bij aan positie als fair trade gemeente.
	-Gemeente Groningen neemt deel aan Millenniumcampagne	

Conclusie: Het doel is behaald, waarbij 'andere gebieden' zich met name richt op San Carlos en Moermansk zoals uit de eerste 2 resultaten blijkt. De 3 resultaten konden onder andere behaald worden, omdat hier budget voor beschikbaar was.

3. Verbeteren van gemeentelijk beleid en projecten door kennis en ervaring uit te wisselen met partnersteden (te weten Oldenburg, Bremen, Hamburg, Tallinn)

Resultaten	Indicatoren (kwantitatief)	Impact (kwalitatief)
a) Kennisuitwisseling met partnersteden over subsidiemogelijkheden	<ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan netwerken, contacten onderhouden met Brussel 	De impact is hoog. In tegenstelling tot resultaat 1b zijn hier alle activiteiten wel in het kader te plaatsten.
	-In 2009 en 2010 heeft gemeente Groningen	

	minimaal 8 activiteiten opgezet of er aan deelgenomen.	
b) Inhoudelijke samenwerking op gemeenschappelijke thema's	<ul style="list-style-type: none"> Aantal opgezette en uitgevoerde samenwerkings-projecten, zoals samenwerkingsovereenkomst Oldenburg (10 puntenplan) <p>-In 2009 en 2010 zijn 4 activiteiten opgezet op verschillende terreinen oa het vaktreffen.</p>	De impact is hoog. Door als gemeente het vaktreffen op te zetten (makelaarsrol) zijn verschillende instanties aan elkaar gekoppeld. Ook leverde het deelname aan Europese projecten op als Build with Care en Smart cities. Dit blijkt verder uit het overzicht aan activiteiten met Oldenburg en Bremen als gepresenteerd aan de raad naar aanleiding van de motie van Student en Stad
c) Deskundige medewerkers, personeelsuitwisseling	<ul style="list-style-type: none"> Aantal gefaciliteerde uitwisselingen en opleidingen medewerkers <p>-Alleen ad hoc trainingen/bijeenkomsten geen gestructureerde. 4 in 2009 en 0 in 2010</p>	De impact is hoog. Dit komt niet zozeer door de trainingen maar de nadruk en sturing vanuit het college om EU mee te nemen in beleidsstukken. Hierdoor zijn medewerkers hierop gefocust.

Conclusie: Het doel is behaald. Opmerkelijk is wel dat voor resultaat 3.b veel animo en belang is bij de raad (zie nota S&S) maar hier in de nota geen budget voor gealloceerd lijkt te zijn. In de uitvoering blijkt dit wel het geval gezien het grote aantal activiteiten. Advies om in de volgende nota duidelijker te zijn over het budget voor activiteiten die hieronder vallen.

4. Stimuleren internationale oriëntatie instellingen in bijzonder binnen de stedenbandrelaties (te weten Moermansk en San Carlos) en NOA (te weten Oldenburg, Hamburg, Bremen en Tallinn);

Resultaten	Indicatoren (kwantitatief)	Impact (kwalitatief)
a/b) Uitwisseling tussen instellingen en kunstenaars, met name in NOA-gebied	<ul style="list-style-type: none"> Internationalisering opgenomen in beleidsprogramma's cultuur, EZ en duurzaamheid Aantal ondersteunde projecten die wederzijdse relatie ondersteunen. 	Nvt.

	<ul style="list-style-type: none"> -Opgenomen in beleidsprogramma's van OCSW en EZ -Er is een kunstenaarsproject geweest tussen Groningen, Hamburg en Tallinn, Artist in Residence (2009). Uitwisseling met dichters Newcastle. In 2011 Tallinn culturele hoofdstad presentatie - Uitwisseling met Oldenburg. Groningen museum banden aangehaald met banden in Tallinn. 	
c) Kennismaking, uitwisseling, verbreding stedenbanden (zie resultaat 1a)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aantal inwoners, instellingen en bedrijven dat deel heeft genomen aan een netwerkbijeenkomst georganiseerd door de gemeente.</i> 	Impact is nihil. Zie resultaat 1a
	<ul style="list-style-type: none"> - 1 Netwerkbijeenkomst The World is Interconnected, 16 april 2009 met lage deelname 	

Conclusie: Het doel is gedeeltelijk behaald. Het resultaat om kunstenaars en instellingen in het NOA gebied uit te wisselen is behaald. De uitwisseling binnen de stedenbanden verbreden is niet behaald. Dit is te verklaren omdat hier slechts één activiteit voor opgezet is te weten de Netwerkbijeenkomst The World is interconnected in 2009. Vanwege de lage deelname is besloten hiermee te stoppen.

5. Stimuleren groei aantal arbeidsplaatsen ('Pieken') en aantal buitenlandse studenten

Resultaten	Indicatoren (kwantitatief)	Impact (kwalitatief)
a) Profileren economische sectoren	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aantal handelsmissies naar NOA steden en China</i> <p>-3 missies naar China en groot aantal contacten met en missies van en naar de NOA stedenband rond het thema economie</p>	De impact is hoog. Het heeft geleid tot: inkomende bedrijven bij bedrijven contact dagen; toename aantal studenten uit China; oprichting Confisiusinstituut; aanhalen banden met Moermansk door energiesector (Gasunie lid geworden Baltic Network Forum; contacten aangehaald met Aging instituten.
b) Profileren economische sectoren,	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aantal deelname/organisatie aan</i> 	De impact is lastig te meten bij dergelijke

kennisinstellingen, toeristisch product	<i>internationale congressen, symposia</i> -3 congressen deelgenomen of georganiseerd in 2009; In 2010 8 conferenties , Open Days in Brussel	Activiteiten, maar Groningen lijkt zich p de juiste evenementen te profileren. Steden weten Groningen te vinden voor samenwerking.
c) Haalbaarheidsstudie	• <i>Aanwezigheid Haalbaarheidsstudie onderzoek welkomstcentrum</i>	De impact is nihil.
	-Er is geen haalbaarheidsstudie aanwezig	
d) Ondersteunen internationale projecten die economische beleidsdoelen Groningen ondersteunen	• <i>Aantal projecten</i>	Impact is nihil.
	-in de jaarrapportage 2009 en 2010 is dit resultaat niet meer meegenomen, waardoor aangenomen wordt dat er geen projecten ondersteund zijn.	

Conclusie: Het doel is behaald. Weliswaar zijn resultaat c en d beide niet behaald, want niet uitgevoerd, maar deze zijn veel minder van belang voor het behalen van het doel dan resultaat a en b. Hier is erg veel op gebeurd en de impact is hoog.

6. Vergroten kansen op externe (Europese) subsidies voor gemeentelijke projecten

Resultaten	Indicatoren (kwantitatief)	Impact (kwalitatief)
a) Inzicht in subsidiemogelijkheden, uitvoeren verkenningen, haalbaarheidsstudies, inhuur adviesbureaus	• <i>Aantal deelgenomen relevante netwerken, contacten onderhouden met Brussel, verkennen haalbaarheid subsidiemogelijkheden</i>	De impact is hoog. Onderwerp Healthy Aging samen met UMCG op de kaart gekregen bij de EU. Oprichting Energie Academy (lokale lobby); Samenwerking Zeeland en Limburg rond thema demografische transitie. Digitale agenda (Smart cities, Interreg project) vanuit Europese netwerk adviezen geschreven voor Commissie (Agenda beïnvloeding)
	-Structurele deelname aan Huis der Provincies, VNG bijeenkomsten, Algemene lobby, Europees regionaal beleid, cohesiebeleid.	
b) Actuele informatie over subsidiemogelijkheden, ontwikkeling meertalige communicatiemiddelen	• <i>Aanwezigheid meertalige informatievoorziening voor partnersteden</i>	De impact is nihil. Er zijn te weinig documenten aanwezig in meer talen. Ook is de website niet meertalig.
	-Zeer beperkt aanwezig	

c) Getrainde medewerkers

- *Aantal trainingen en opgeleide medewerkers in subsidieverwerving.*

In 2010 geen trainingen, in 2009 wel incidenteel wel subsidies

De impact is gemiddeld. Er zijn wel meer medewerkers in staat om subsidies binnen te halen. Echter niet gestructureerd, maar met vallen en opstaan. Er is geen verplichting om deze binnen te halen.

Conclusie: Het doel is gedeeltelijk behaald, waar het gaat om de lobbyactiviteiten en het onderhouden van het netwerk.